

DOI: 10.55666/folklor.1551778

BALKAN HALK KÙLTÜRÜYLE İLGİLİ YAPILMIŞ ÇALIŞMALAR ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Berrin SARITUÑ*

Öz

Balkanlar, tarih boyunca çeşitli medeniyetlerin ve kùltürlerin kesişim noktası olmuştur. Zengin kùltürel mozaği, bölgenin iç dinamikleri ve dış etkiler nedeniyle sürekli bir değişim ve dönüşüm içinde kalmıştır. Balkan halk kùltürünü anlamak, özellikle tarihsel süreçler içindeki evrimini incelemek, kùltürel mirasın korunması ve sürekliliğın sağlanması açısından önem taşır. Çalışmada Balkanlarla ilgili yapılmış akademik araştırmalar literatürde taranmış, folklor, müzik, yemek, geçiş dönemleri ve ritüeller, antropolojik yapı gibi kùltüren unsurları konu edinenler analiz edilmeye çalışılmıştır. Çalışma konu olarak Bosna-Hersek, Arnavutluk, Makedonya, Kosova, Sırbistan, Hırvatistan, Bulgaristan ve Yunanistan ile sınırlıdır. Çalışmada en çok araştırma yapılan ülkelerin başında Makedonya olduğu görülmektedir. Makedonya, Osmanlı İmparatorluğu'ndan miras kalan zengin halk kùltürü ve Yugoslavya'nın dağılması sonrası yeniden şekillenen toplumsal yapısı ile dikkat çekmektedir. Makedonya halk müziği, ritüelleri, sözlü kùltürü ve gelenekleri, bölgenin kimlik inşası sürecinde kritik bir rol oynamıştır. Bununla birlikte, Osmanlı İmparatorluğu'nun Balkan halk kùltürüne olan etkisi, çalışmalarda önemli bir yer tutmaktadır. Osmanlı'nın uzun süreli hakimiyeti, dil, din ve sosyal yapıda kalıcı izler bırakmıştır. Balkanlar'da halk müziği, geleneksel kıyafetler, dini ritüeller ve mutfak kùltürü gibi birçok unsurda Osmanlı etkileri görülmektedir. Osmanlı dönemi boyunca Balkanlar'daki farklı etnik gruplar arasında kùltürel etkileşimler artmış ve bu süreç bölgenin kùltürel zenginliğine katkıda bulunmuştur. Yugoslavya'nın dağılmasıyla birlikte kurulan devletler ve onların kùltürel yapısı, bu literatür taramasında derinlemesine incelenmiştir. Yugoslavya'nın parçalanmasıyla ortaya çıkan yeni devletlerin, özellikle geçiş dönemlerinde kùltürel yapıları büyük ölçüde değişime uğramıştır. Bu süreçte devletlerin kùltürel politikaları, halkın kimlik arayışları ve bu kimliklerin korunmasında halk kùltürü önemli bir araç olarak kullanılmıştır. Makedonya, Kosova, Sırbistan gibi yeni oluşan devletler, halk kùltürüne dayanan bir kimlik inşasına yönelmişlerdir. Bu çalışma, Balkan halk kùltürü üzerine yapılmış akademik çalışmaları derinlemesine ele alan bir literatür taramasıdır. İncelenen çalışmalar, özellikle Yugoslavya'nın parçalanması ve bu sürecin kùltürel etkileri ile geçiş dönemi, Osmanlı imparatorluğu ve Balkanların etkileşimi üzerinde yoğunlaşmaktadır. Yugoslavya'nın siyasi ve sosyal değişimleri, Balkan halk kùltürünün dönüşümünü ve bu süreçte ortaya çıkan geçiş dönemi özelliklerini şekillendirmiştir. Bibliyografyalar, genel anlamda ve geniş çaplı hazırlanabileceği gibi belirli veya sınırlı bir alanda da hazırlanabilirler. Bibliyografya hazırlamaktaki amaç o konularda çalışma yapacak olan araştırmacıların işini kolaylaştırmak ve o alana dair bir literatür taraması yapmak isteyenler için ana başvuru kaynakları oluşturmaktır. Bu çalışmada Balkanlar ile ilgili yapılmış akademik çalışmaların listelenmesi amaçlanmıştır. Bunun için internet ortamında erişime açık dergi, tez ve kitaplar Balkanlar, folklor, kùltür anahtar sözcükleriyle taranmış ve ulaşılan kaynaklar derlenmiştir. Araştırmaların amacına uygun olanlar çalışma içerisinde özetlenmiştir. Bu literatür taraması, söz konusu çalışmaların kapsamını ve bulgularını özetleyerek Balkan halk kùltürünün çeşitli yönlerinin anlaşılmasına ve bölgesel kùltürel dinamiklerin değerlendirilmesine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Çalışma, Balkanlar'ın kùltürel zenginliğini ve tarihsel değişimini daha iyi kavrayabilmek, kùltürel mirası korumak ve bölgenin toplumsal hafızasını sürdürmek açısından büyük bir gerekliliği ortaya koymaktadır. Sonuç olarak, bu çalışma Balkanlar'ın kùltürel zenginliğini, Osmanlı ve Yugoslavya sonrası toplumsal değişimlerini anlamak için geniş bir perspektif sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Balkanlar, kùltür, halkbilimi, folklor, kùltürel miras

* Dr. Öğr. Üyesi, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Geyve Meslek Yüksekokulu, Sakarya-Türkiye, berrinsaritunc@subu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8662-6562

AN EVALUATION ON STUDIES CONDUCTED ON BALKAN FOLK CULTURE

Abstract

The Balkans have been the intersection of various civilizations and cultures throughout history. Its rich cultural mosaic has remained in constant change and transformation due to the region's internal dynamics and external influences. Understanding the Balkan folk culture, especially examining its evolution throughout historical processes, is important in terms of preserving the cultural heritage and ensuring continuity. In the study, academic studies on the Balkans were scanned in the literature and those that focused on cultural elements such as folklore, music, food, transition periods and rituals, and anthropological structure were tried to be analyzed. The study is limited to Bosnia-Herzegovina, Albania, Macedonia, Kosovo, Serbia, Croatia, Bulgaria and Greece. In the study, it is seen that Macedonia is one of the countries where the most research has been done. Macedonia attracts attention with its rich folk culture inherited from the Ottoman Empire and its social structure that was reshaped after the dissolution of Yugoslavia. Macedonian folk music, rituals, oral culture and traditions have played a critical role in the identity-building process of the region. However, the influence of the Ottoman Empire on Balkan folk culture has an important place in studies. The long-term domination of the Ottoman Empire left permanent traces in language, religion and social structure. Ottoman influences can be seen in many elements such as folk music, traditional clothes, religious rituals and culinary culture in the Balkans. During the Ottoman period, cultural interactions between different ethnic groups in the Balkans increased and this process contributed to the cultural richness of the region. The states established after the dissolution of Yugoslavia and their cultural structure were examined in depth in this literature review. The cultural structures of the new states that emerged after the disintegration of Yugoslavia have changed greatly, especially during the transition periods. In this process, the cultural policies of the states, the people's search for identity, and folk culture were used as an important tool in protecting these identities. Newly formed states such as Macedonia, Kosovo and Serbia have turned to the construction of an identity based on folk culture. This study is a literature review that examines academic studies on Balkan folk culture in depth. The studies examined focus especially on the disintegration of Yugoslavia and the cultural effects of this process and the transition period, the interaction of the Ottoman Empire and the Balkans. The political and social changes of Yugoslavia shaped the transformation of Balkan folk culture and the transition period characteristics that emerged in this process. Bibliographies can be prepared in general and on a broad scale, or they can be prepared in a specific or limited area. The purpose of preparing a bibliography is to facilitate the work of researchers who will work on those subjects and to create main reference sources for those who want to conduct a literature review on that field. This study aims to list academic studies on the Balkans. For this purpose, journals, theses and books accessible on the internet were scanned with the keywords Balkans, folklore and culture, and the sources accessed were compiled. Those that are suitable for the purpose of the research are summarized in the study. This literature review aims to contribute to the understanding of various aspects of Balkan folk culture and the evaluation of regional cultural dynamics by summarizing the scope and findings of these studies. The study reveals a great necessity in terms of better understanding the cultural richness and historical change of the Balkans, preserving the cultural heritage and maintaining the social memory of the region. As a result, this study offers a broad perspective to understand the cultural richness of the Balkans and social changes after the Ottoman and Yugoslavia.

Keywords: Balkans, culture, folklore, folklore, cultural heritage

Giriş

Balkanlar, tarih boyunca birçok medeniyetin buluşma noktası olarak, kültürel zenginlik ve çeşitlilik açısından büyük bir öneme sahip coğrafyadır. Coğrafi konumu itibarıyla Avrupa ile Asya arasında bir köprü görevi gören bu bölge, farklı kültürler, dinler ve etnik grupların karşılaştığı ve birbirleriyle etkileşimde bulunduğu kozmopolit bir alan olarak öne çıkmaktadır. Osmanlı İmparatorluğu'nun Balkanlar'daki uzun süreli hakimiyeti, bölgeden kültürel yapısına büyük katkılar sağlamış, bu süreçte çeşitli dillerin, dinlerin ve yaşam biçimlerinin iç içe geçmesine zemin hazırlamıştır.

Balkanlar'ın kültürel yapısı, tarihsel süreçler içinde sürekli bir değişim ve dönüşüm göstermiştir. Osmanlı döneminden Yugoslavya'nın dağılmasına kadar pek çok sosyal ve politik gelişme, bölgedeki kültürel dinamikleri şekillendirmiştir. Halk kültürü ve folklor, Balkan toplumlarının geçmişle bağlantılarını sürdürmelerini ve toplumsal kimliklerini korumalarını sağlamıştır. Halk müziği, danslar, ritüeller ve sözlü gelenekler, bölge halklarının tarih boyunca kimliklerini ve kültürel miraslarını koruma araçları olmuştur.

Balkanlar'ın tarihine ve kültürel yapısına dair yapılan çalışmalar, bölgenin zengin ve karmaşık yapısını anlamak açısından büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmalar, sadece bölgenin tarihsel sürecini anlamakla kalmayıp aynı zamanda günümüzde Balkan halklarının kültürel sürekliliğini ve bölgesel kimliklerinin korunmasını da desteklemektedir.

Bulgular

Balkan halk kültürüyle ilgili yapılan çalışmalar ülke bazında şu şekilde sınıflandırılabilir:

Kosova

Malta Muhaxher (2023), Köktan (2020), Eroğlu&Köktan (2022), Dushi (2019), Lugar (2005), Perkola (2022), Bataković (2015), Luci (2005), Ekinci (2007)	Kosova halk kültürü
Ringheiser (2018), Ivanava (1999)	Kosova halk edebiyatı
Lajçi, Bekë, & Karjagdiu (2021)	Kosova kültürü ve turizm
Musliu (2021) Kadriu, L., & Gega-Musa, L. (2023).	Kosova halk müziği
Yağcı (2016)	Kosova basını ve halk kültürü
Zakić & Ranković (2017)	Kosova halk dansları ve müziği
Perkola (2022)	Kosova halk kültüründe Roman müziği
Kadriu (2023)	Kosova yemek kültürü

Yugoslavya'nın dağılmasıyla birlikte 17 Şubat 2008'de bağımsızlığını ilane eden Kosova ile ilgili pek çok araştırma yapılmıştır. Bunlardan biri olan Malta Muhaxher (2017: 110-128) yaptığı araştırmasında Türkiye'de yapılan halk bilimi araştırmalarında Kosova Türk halk kültürüne ne ölçüde yer verildiğini ve bu kültürün Türkiye'deki halk bilimi çalışmalarına nasıl katkı sağladığını incelemiştir. Sonuç olarak Kosova Türk halk kültürünün yeterince temsil edilmediği ve daha fazla

çalışmaya ihtiyaç duyulduğu sonucuna ulaşılmıştır. Köktan (2020) ise çalışmasında Kosova'nın Gilan bölgesinde yaşayan Türk toplumunun doğumla ilgili halk kültürü unsurlarını ele almıştır. Çalışmada doğumla ilgili ritüellerin, Kosova Türk halk kültürünün korunmasında ve sonraki kuşaklara aktarılmasında önemli bir rol oynadığını sonucuna ulaşılmıştır. Eroğlu ve Köktan (2022: 101-115) araştırmalarında Prizren ve Gilan'da yaşayan Türk toplumunun evlenme ile ilgili halk kültürü unsurlarını incelemişlerdir. Sonuç olarak evlenme ritüellerinin Kosova'daki Türk halkının kültürel mirasının korunmasında ve sosyal bağların güçlenmesinde önemli bir rol oynadığı vurgulanmıştır.

Dushi (2019: 9-23) araştırmasında Kosova'da Arnavut folklor biliminin gelişim süreçlerini ve bu alanın bir disiplin olarak nasıl şekillendiğini incelemiştir. Dushi, Kosova'daki Arnavut folklorunun tarihsel arka planını ele alarak bu kültürel mirasın belgelenmesi, araştırılması ve akademik bir disiplin haline gelmesi için yapılan çalışmaları analiz etmektedir. Çalışma, folklor biliminin Kosova'daki sosyal ve politik gelişmelerle olan ilişkisini, halk kültürünün toplumsal belleğinin nasıl oluşturduğunu ve folklor araştırmalarının bu sürece nasıl katkı sağladığını tartışmaktadır. Çalışmanın sonucunda Arnavut folklor araştırmalarının son yıllarda artış gösterdiği, uluslararası konferanslarda konuyla ilgili ve de Arnavutça sunumların arttığını, Arnavut halk kültürü ve mirasıyla ilgili uluslararası kuruluşlar ve çeşitli STK'lerde (SIEF, InASEA, Ballad Commission, ISFNR) pek çok çalışmalar yürütüldüğünü, Priştine Albanoloji Enstitüsü Folklor Bölümü ile akademik çalışmaların da yoğun bir şekilde yapıldığını belirtmektedir. Yazının sonunda Arnavut folklorunun Kosova folklor araştırmalarının alt birimi şeklindeki çalışmalar ile daralabileceği genç folkloristlerin bu alanda hassas davranması gerektiğine değinilmektedir. Aynı şekilde Luci (2005:1-295) yaptığı çalışmada Kosova'daki toplumsal geçiş süreçlerini ve bu süreçlerin akrabalık, ulus ve cinsiyet kavramları üzerindeki etkilerini incelemiştir. Araştırma, Kosova'daki toplumsal geçişlerin, akrabalık ilişkilerinin, ulusal kimliğin ve cinsiyet rollerinin nasıl değiştiğini ve yeniden şekillendiğini göstermekte ve geleneksel yapılar ile modern değerler arasındaki çatışmalar ve uyum süreçleri hakkında bilgi sunmaktadır. Ayrıca, bu dönüşümlerin toplumsal yapının genelinde nasıl bir etki yarattığını ve bireylerin toplumsal kimliklerini nasıl yeniden tanımladıklarını açıklamaktadır. Çalışmanın sonunda hem erkekliğin hem de kadınlığın kültürel oluşumlarda nasıl şekillendiği, Kosova Savaşı sonrası bölgenin değişen kültürel demografik yapısı savaşta ölenlerin çoğunun erkek olması kadın egemen kültürel yapıya değinilmektedir.

Benzer şekilde Bataković de (2015: 1007) çalışmasında Kosovo ve Metohija bölgelerinin tarihsel ve kültürel bağlamda kimlik, hafıza ve tarihi mirasının nasıl şekillendiğini ele almıştır. Bataković, özellikle bu bölgelerdeki Hristiyan mirasını ve bu mirasın tarihsel ve manevi boyutlarını dikkate almıştır. Sonuç olarak, Hristiyan mirasının, bölgede kimlik ve hafıza oluşturmadaki merkezi rolü vurgulanmaktadır.

Suleyman (2016:1-24) yaptığı çalışmasında Arnavut kimliğinin ve Batı etkilerinin, Kosova'nın ulusal kimlik inşasında nasıl bir rol oynadığını ve bu söylemlerin Kosova'nın uluslararası ilişkileri üzerindeki etkilerini tartışmaktadır. Ayrıca, savaş sonrası dönemdeki kimlik politikalarının, toplumsal bellek ve kültürel temsil üzerindeki etkilerini de ele almaktadır. Çalışmanın sonucunda Kosova'da Arnavut kimliğindeki diğer öğelerin Sırp ve Türkler olduğu ancak bunların kültürel yapılanmada batılı, ilerici diğerinin doğulu, gerici ve oryantalist olarak nitelendirilmesinin ötekileştirmeye neden olduğu ilaveten Kosovalı kimliğinin proje kimliği oluşturma amacıyla olduğu belirtilmektedir.

İncelenen bir diğer konu da Kosova mitolojisiyle ilgilidir. Lugar (2005:1-112) doktora tez çalışmasında Kosova Polje (Kosova Ovası) mitolojisinin tarihini ve bu mitolojinin toplumsal, siyasi ve kültürel etkilerini incelemiştir. Lugar, Kosova Savaşı (1389) ve sonrasında şekillenen bu mitolojik anlatıların, özellikle Sırp kimliği ve ulusal hafızası üzerindeki derin etkilerini mercek altına almıştır. Sonuç olarak Kosova Polje mitolojisinin, Balkanlar'daki ulusal ve etnik çatışmalarda kimlik inşasının güçlü bir unsuru olduğu ve bu mitosun modern dönemde bile siyasi ve toplumsal söylemleri etkilemeye devam ettiği, bütün Sırp'lar tek devlette sloganının Kosova'nın kaybedilmesiyle yok olduğu vurgulanmaktadır.

Ringheiser (2018) araştırmasında Kosova Savaşı'nın anlatılarını ve bu anlatıların ulus inşası üzerindeki etkilerini incelemiştir. Çalışmanın sonucunda Kosova Savaşı'nın, toplumsal hafıza ve ulus inşası üzerindeki uzun vadeli etkileri vurgulanmıştır. Hikâyelerin insan kalbine nüfuz etme gücü ve insan bilinci, politik dürtünün ötesine geçer ve bu da politik manipülasyonu kolaylaştırır. Geçmiş günümüzde tanımak zordur ancak hikâyelerle tanımak ve etkilemenin daha kolay olduğu fikri Sırp toplumu özelinde irdelenmiştir.

Kosova mitolojisiyle ilgili bir diğer çalışma da Ivonava tarafından (1999: 181-195) yılında yapılmıştır. Çalışmanın amacı Kosova destanının (Kosovo Epos) tarihsel ve kültürel bağlamını incelemek ve bu destanın siyasi, toplumsal ve ideolojik amaçlarla nasıl kullanıldığını analiz etmektedir. Çalışmada, destanın hem edebi bir miras olarak nasıl değerlendirildiği hem de farklı dönemlerde siyasi ve ideolojik araçlara nasıl dönüştürüldüğü tartışılmaktadır. Sonuç olarak, Kosova Epos'unun, Sırp kimliğinin güçlendirilmesinde önemli bir araç olduğu ve bu destanın tarihsel gerçeklerden ziyade ulusal mitlerin yaratılmasında etkili bir şekilde kullanıldığı vurgulanmaktadır.

Lajçi vd. (2021: 831-845) araştırmalarında Kosova'nın Rugova bölgesinin kültürel ve kimlik değerlerini inceleyerek, bu değerlerin turizm sektörünü geliştirmeye nasıl katkı sağlayabileceğini araştırmışlardır. Yazarlar, bölgenin zengin kültürel mirasını, geleneksel yaşam tarzlarını, doğal güzelliklerini ve tarihi unsurlarını analiz ederek, turizm potansiyelini artırmada bu unsurların önemini vurgulamaktadır. Arnavutluk Alpleri'nin eteklerinde yer alan küçük dağlık bir bölge olan ve aynı zamanda turizm için de önemli bölgelerden biri olan Rugova Burim dağlarıyla birlikte Parlamento tarafından yasal olarak "Bjeshkët e Nemuna" adıyla Milli Park ilan edilmiştir. Bu bölgenin yerel rekreatif faaliyetleri, yürüyüş parkurları, şelaler ile desteklenerek daha fazla kültür ve inanç turizmin odağında olabileceği sonucuna varılmıştır. Musliu (2021:1-24) çalışmasında 1877-1880 yılları arasında Kosova Vilayeti'nde yaşanan olayların halk müziği aracılığıyla nasıl yorumlandığını ve bu süreçte kimlik savunmasının nasıl şekillendiğini incelemiştir. Musliu, dönemin politik ve sosyal olaylarını halk müziği bağlamında inceleyerek müziğin bu olayların anlatımında ve kimlik inşasında nasıl bir rol oynadığını araştırmaktadır. Çalışmada, sözlü kültürün ve halk müziğinin tarihi olayları kayıt altına almadaki işlevi ve bu süreçte Kosovalıların kimliklerini nasıl koruduğu analiz edilmektedir. Çalışmanın verilerinden elde edilen sonuca göre türküler ve ozanlar, II. Dünya Savaşı öncesi Kosova toplumu gibi sözlü geleneğin egemen olduğu toplulukların önemli bir parçasıdır. Dolayısıyla türküler, sıradan insanların dünyasını anlamada ve gerçeği yorumlamalarında yeni bakış açıları sunma fırsatı sunar. Kimliğe ilişkin olarak şarkıların analizinden ortaya çıkan temalar, etnik kimlik ile dini kimliğin iç içe olduğunu sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Bu da Arnavut etnik kimliği ve İslami kimlik hem kendi kendini tanımlamada hem de "öteki"nin tanımlanmasında İslam'a özel bir şekilde referansta bulunmaktadır. Ek olarak sonuçlara göre, komşu devletlerden toprakların kaybedilme tehlikesi, Arnavutların kendilerini savunmak için Gusinyeli Ali Paşa ve ulama önderliğine bir seferberliğin örgütlenmesine yol açmıştır. Bunun yanında Arnavutların bu seferberliğin sultan II. Abdülhamid ile istişare ve koordinasyonu içerisinde olduğu görülmektedir. Şarkıların analizinden ortaya çıkan bir diğer tema, bu organizasyonlarda önemli bir rol oynayan ve önemli bir sosyal etkiye sahip olan ana kişilikleri ve grupları tespit edilmesidir.

Kosova'nın basın yayın hayatı ile kültürel yapının ilişkisi konulu çalışmalar da söz konusudur. Bunlardan Yağcı (2016: 1-136) çalışmasında Kosova'da yayımlanan "İmza" dergisinin halk bilimi açısından önemini ve katkılarını incelemiştir. 17 Şubat 2008 tarihinde kurulan Kosova Cumhuriyeti, yüzyıllar boyunca Türk-İslam kültürü ile etkileşim halinde olmuştur. Bugün hâlâ Kosova sınırları içerisinde; Türk köylerine, Türkçe konuşan insanlara, Türkçe eğitim veren okullara ve dolayısıyla Türk halk kültürü unsurlarına rastlanılmaktadır. Kosova'da yaşayan Türkler, Türk kültürünü korumak ve gelecek nesillere aktarmak için birçok çalışma yapmaktadır. Agim Rıfat Yeşeren tarafından aylık çıkarılan Kosova İmza Dergisi de bu çalışmalardan biridir. Bu tezde, yayın hayatına 2012 tarihinde başlayan ve aktif faaliyetlerini hâlâ sürdüren Kosova İmza Dergisi'nin kuruluş ve gelişim süreçleri incelenmiş Kosova'da yaşayan Türk Halk Kültürünün bahse konu dergiye yansımaları incelenmiş ve derginin toplam 33 sayısı tasnif edilerek açıklamalı bibliyografyaları hazırlanmıştır. Bunun yanı sıra Kosova'daki Türk varlığı incelenerek Kosova topraklarında yaşayan Türklerin bölgedeki tarihsel geçmişine ve Türk halk kültürünün yaşayan miras örneklerine de yer verilmiştir. Karşılaştırmalı Balkanlar özelinde Kosova'da halk kültürü çalışacaklara kılavuz

mahiyetinde olan bu çalışmayla Kosova'da yaşayan Türklerin, kültür koruma faaliyetlerine ayna tutularak bazı eleştirilerde bulunulmuştur

Zakić ve Ranković (2017:35-51) 1990'lardan itibaren Orta Kosova ve Metohija bölgesindeki geleneksel müzik ve dans formlarının modernleşme sürecini ve bu süreçte yaşanan değişiklikleri anlamayı amaçlamışlardır. Çalışma, 1990'lardan bu yana geleneksel müzik ve dans biçimlerinin modern etkilerle nasıl değiştiğini ve bu değişimlerin kültürel kimlik üzerindeki etkilerini vurgulamaktadır.

Aynı alanda çalışma yapan Perkola da (2022: 129-14.) Kosova'da etnomüzikoloji ve tarihsel müzikoloji alanındaki araştırmaların başlangıçlarını incelemiştir. Çalışma, bu iki alanın gelişim sürecini, ana araştırmaları ve önemli yayınları ele alarak Kosova'daki müzik araştırmalarının tarihsel bağlamını ön plana çıkarmıştır. Çalışmanın sonunda 1990 larda Kosova'nın merkezi ve Metohija'da farklı etnik toplulukların müzik ve dans mirasındaki değişim ve dönüşümleri irdelenmiştir. Yugoslavya varlığı esnasında ulusalcı kimlik öne çıkarken 1990'dan sonrası Yugoslavcılık ilkesi öne çıkmıştır. Bu da o dönemde öne çıkarılan ateizm, dinsiz komünizm ile dindarcı kimliğin de güçlenmesine zemin hazırlamıştır. Çalışmanın sonucunda sosyalizm sonrası dönemde müzik ve dans pratiklerinin yerel geleneklerin ulusal dönüşümleriyle halk müziğinin "cover"ları aracılığıyla ifade edilirken günümüzde komünizm sonrası pop- folk estetiği aracılığıyla sağlandığı belirtilmektedir. Kosova halk kültürü ve müziği ile ilgili bir diğer çalışma da Pettan tarafından (2003: 287-305) yapılmıştır. Çalışmada Roman toplumunun geleneksel toplumsal cinsiyet rolleri, müzik aracılığıyla nasıl temsil ettiği ve bazen bu sınırları nasıl aştığı etnografik yöntemlerle araştırılmıştır. Sonuç olarak Kosova Roman müziğinin toplumsal cinsiyet kimliklerinin inşasında ve dönüştürülmesinde önemli bir rol oynadığını ve müziğin, bu toplumda cinsiyet normlarının sorgulanmasını sağlayan bir alan sunduğunu vurgulamaktadır.

Kosova mutfak kültürüyle de oldukça zengin bir coğrafyadır. Bölgenin yemekleri fiziksel ihtiyacı gideren bir unsurdan daha çok geleneklerin yaşatılması ve aktarılmasında önemli bir araç olarak değerlendirilmektedir. Bu kapsamda yapılan bir çalışmada Kadriu (2018: 450) Kosova'daki geleneksel bir yemek olan Flija'nın, yalnızca bir gıda maddesi olmanın ötesinde, kültürel kimliğin önemli bir simgesi olarak nasıl değerlendirildiğini belirtmiştir. Kadriu, Flija'nın topluluk içindeki sosyal ve kültürel rollerini tartışarak yemeğin hem yerel hem de göçmen topluluklar için kimlik, aidiyet ve gelenek gibi kavramlarla nasıl ilişkilendirildiğini vurgulamıştır. Göç sürecinde de bu yemeğin kültürel sürekliliği sağlayan önemli bir unsur olduğunu vurgulanmaktadır. Buna benzer bir çalışma da Brown (2018:52-88) tarafından yürütülmüştür. Balkanlar'da günlük yaşamda önemli bir yer tutan "burek" adlı yiyeceğin, özellikle Kosova ve Kuzey Makedonya'da sosyal etkileşim ve kültürel bağlam üzerindeki etkilerini incelemiştir. Çalışma, "burek"i bir sosyal bağlam olarak ele alarak bu yiyeceğin bölgesel ve kültürel kimlikleri nasıl yansıttığını analiz eder. Çalışma, "burek" in, günlük yaşamda nasıl bir sosyal bağ kurma aracı olarak kullanıldığını ve kültürel kimliğin bir parçası olarak nasıl algılandığını ortaya koymaktadır. Ayrıca, yiyeceğin kültürel bağlamda sosyal etkileşimler ve toplumsal normlarla nasıl ilişkilendirildiği vurgulanır.

Balkan halk kültürü Türkiye'de de işlenen konulardan birisidir. Ekinci'nin (2007:1-165) "Bursa'da Yaşayan Mamuşa Türklerinin Halk Kültürü" başlıklı yüksek lisans tezi, Bursa'da yaşayan Kosova'nın Mamuşa kasabasından göç eden Türklerin halk kültürünü incelemektedir. Çalışmada, Mamuşa Türklerinin göç sonrası Bursa'daki toplumsal ve kültürel yaşamlarına dair gelenekleri, görenekleri, inançları, yemek kültürü, halk oyunları ve sözlü edebiyat ürünleri ele alınmıştır. Tezin sonucunda, Mamuşa Türklerinin, Bursa'ya göç etmelerine rağmen kültürel kimliklerini korumaya büyük önem verdikleri ve özellikle geleneksel halk kültürünün çeşitli unsurlarını yeni çevrelerinde de yaşatmaya devam ettikleri tespit edilmiştir.

Makedonya

Zdravkova Djeparoska (2020), A. Vrekalić (2018) Slaveski & Popovska (2016)	Makedonya halk kültürü
Brown (2018)	Makedonya yemek kültürü
Rice (2017)	Makedonya müzik kültürü
Destanov (2016), Bingöl (2013), Ay (1993)	Makedonya halk edebiyatı
Çağlayan (2015)	Makedonya çocuk oyunları
Ercan (2006)	Makedonya halk inançları
Peters (2005)	Osmanlı Türk kültürünün Makedonya etkisi

Türk kültürünün izlerinin en çok görüldüğü yerlerden birisi olan Makedonya ile ilgili de pek çok çalışma yürütülmüştür. İbrahim (1997) çalışmasında Makedonya'nın Vrapçište bölgesinde yaşayan Türk topluluğunun kullandığı atasözlerini derlemek ve bu atasözlerinin halk kültürü içindeki yerini incelemiştir. İbrahim, bölgedeki Türk toplumunun dilinde yaşatılan atasözlerinin toplumsal, kültürel ve tarihsel değerlerini analiz ederek, bu sözlü edebiyat ürünlerinin toplumun ahlaki, sosyal ve kültürel yapılarını nasıl yansıttığını araştırmaktadır. Sonuç olarak, Vrapçište'deki Türk atasözlerinin, bu bölgedeki Türk toplumunun kültürel kimliğini ve geleneklerini koruma ve aktarma işlevine sahip olduğu vurgulanmıştır.

Zdravkova (2020:85) araştırmasında Makedonya'nın Balkanlar'daki kültürel çeşitliliğini, özellikle drama, müzik ve dans gibi sanatsal ifade biçimleri açısından incelemektedir. Djeparoska, Makedonya'nın kültürel olarak zengin ve çeşitli yapısını, bu çeşitliliğin bölgesel sanatsal ve kültürel dinamiklerle nasıl keşiştiğini analiz etmiştir. Sonuçta Makedonya'nın kültürel çeşitliliğinin, sanatsal ve performatif ifadelerle nasıl şekillendiği ve bu çeşitliliğin bölgesel kültürel ilişkiler üzerindeki etkileri üzerinde durulmaktadır. Benzer bir çalışma da Rice tarafından (2017: 972-985) yapılmıştır. Çalışmanın amacı Makedonya'nın müzik geleneklerini ve bu geleneklerin kültürel ve tarihsel bağlamını detaylı bir şekilde incelemektir. Araştırma, Makedonya'nın müzik kültürünün çeşitliliğini ve bu kültürün toplum üzerindeki etkilerini anlamaya yönelik bir değerlendirmedir. Makedonya'nın zengin müzik kültürünü ve bu kültürün toplumsal, tarihsel ve kültürel bağlamdaki önemini açıklamaktadır. Çalışma, Makedonya'nın müzik geleneklerinin çeşitliliğini ve bu geleneklerin toplum üzerindeki etkilerini vurgulamaktadır.

Malinov (2018: 101-116) çalışmasında Sırp etnolojik geleneklerinin Makedon etnolojik araştırmalara ve teorik yaklaşımlara olan katkılarını, bu etkileşimin bilimsel gelişim üzerindeki etkilerini ve iki ülke arasındaki akademik etkileşimin önemini araştırmıştır. Sonuç olarak, Sırp etnolojisinin Makedon etnolojisinin gelişimine olan katkıları ve bu etkileşimin bölgesel etnolojik çalışmalar üzerindeki etkileri vurgulanmaktadır.

Slaveski ve Popovska (2016: 46-55) kültürün ulusal kimlik oluşturma ve devlet yapısının güçlendirilmesindeki rolünü inceleyen bir çalışma ortaya koymuşlardır. Makedonya'nın kültürel politikaları ve ulus inşası süreçlerine dair literatür taraması ve tarihsel bağlam analizi yöntemlerini kullanarak kültürel unsurların ulusal kimlik oluşturma ve devlet yapısının güçlendirilmesindeki rolünü değerlendirmek için kapsamlı bir inceleme sunmuşlardır.

Vrekalić (2018: 39-65) yaptığı araştırmada Skopje'deki Dravsko Proljeće Folklore Festivali'ni incelemektedir. Çalışma, festivalin kültürel mirasın korunması, yerel kimliklerin kutlanması ve toplumsal birliğin teşvik edilmesindeki işlevini tartışmaktadır. Sonuç olarak, Dravsko Proljeće Folklore Festivali'nin bölgesel kültürel dinamikler ve folklorik gelenekler üzerindeki etkisi vurgulanmaktadır.

Bingöl'ün (2013:1-309) "Makedonya Türklerinin Türküleri Üzerine Bir Araştırma" başlıklı yüksek lisans tezi, Makedonya'daki Türklerin geleneksel türkülerini mercek altına almıştır. Çalışmada, Makedonya Türklerinin türkülerinin yapısı, temaları, sözleri ve müzikal özellikleri ele alınmıştır. Ayrıca, bu türküler aracılığıyla kültürel kimliğin nasıl ifade edildiği, toplumsal ve tarihsel bağlamda nasıl bir rol oynadığı da araştırılmıştır. Tezin sonucunda, Makedonya Türklerinin türkülerinin bölgesel kültürel özellikleri yansıttığı ve Türk kültürünün sürekliliğini sağladığı tespit edilmiştir. Bu türküler, Makedonya'daki Türk topluluğunun tarihsel ve kültürel bağlarını koruma ve yaşatma açısından önemli bir rol oynamaktadır.

Ay'ın (1993) "Makedonya'da Türk Halk Edebiyatı" başlıklı yüksek lisans tezi, Makedonya'daki Türk halk edebiyatını incelemiştir. Çalışmada, Makedonya'daki Türk topluluğunun sözlü ve yazılı halk edebiyatı ürünleri, masallar, efsaneler, türküler, maniler ve diğer halk edebiyatı unsurları detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Ayrıca, bu edebi ürünlerin kültürel bağlamı, temaları ve toplumsal işlevleri araştırılmıştır. Tezin sonucunda, Makedonya'daki Türk halk edebiyatının, bölgesel kültürel kimliği koruma, tarihsel mirası yaşatma ve toplumsal değerleri aktarma konusundaki önemine vurgu yapılmıştır. Makedonya Türklerinin halk edebiyatı, kültürel sürekliliği sağlama ve toplumsal aidiyeti güçlendirme açısından önemli bir role sahiptir.

Çağlayan'ın (2015) "Üsküp Türklerinde Çocuk Oyunları" başlıklı yüksek lisans tezi, Üsküp'te yaşayan Türk çocuklarının geleneksel oyunlarını ele almıştır. Çalışmada, Üsküp Türklerinin çocuk oyunlarının türleri, kuralları, oynanış biçimleri ve bu oyunların toplumsal ve kültürel işlevleri araştırılmıştır. Ayrıca, çocuk oyunlarının, toplumsal değerlerin ve kültürel kimliğin aktarımındaki rolü incelenmiştir. Tezin sonucunda, Üsküp'teki çocuk oyunlarının, çocuklar arasında sosyal etkileşimi teşvik ettiği, kültürel mirası yaşatmada önemli bir araç olduğu ve toplumsal aidiyeti güçlendirdiği belirlenmiştir. Bu oyunlar geleneksel eğlencelerin ve kültürel değerlerin gelecek kuşaklara aktarılmasında önemli bir rol oynamaktadır.

Ercan'ın (2006:1-211) "Makedonya'da Adak ve Ziyaret Yerleri" başlıklı yüksek lisans tezi, Makedonya'daki adak ve ziyaret yerlerini incelemektedir. Çalışmada, bu tür yerlerin dini, kültürel ve toplumsal işlevleri, ziyaretçilerin bu mekanlarla kurduğu ilişkiler ve adak kültürünün bölgedeki yeri ele alınmıştır. Ayrıca, adak ve ziyaret yerlerinin yerel halkın inançları ve ritüelleri üzerindeki etkileri de araştırılmıştır. Bu noktada Debredeki Hünkâr Camii Türbesi, kılıç Baba Türbesi, Gostivar'daki Arslan Dede Türbesi, Kumanova'da Şotop Baba Türbesi gibi yerler tanıtılmıştır. Çalışmanın sonucunda Makedonyadaki adak inanç yerleri ve uygulamaların İslam kültürü ve Esk Türk inançlarıyla benzerlikler gösterdiği, bu yerlerin Hristiyanlar tarafından da gezildiği, çingenelerin bu bölgede çokça olmasının getirdiği olumlu/olumsuz durumlar ve günümüz teknolojisiyle değişen ibadet şekilleri(bilgisayardan okuma vb) ve ritüellere "Mezarın baş ve ayak ucunun öpmek", "Mezarın başında bulunan ve kutsal olduğuna inanılan eşyalar (Yatan kişinin takkesi, süpürgesi, anahtar, asası vs.)", "İç çamaşırının mezarın üzerine bırakılması ve tekrar alınması", "Kısmet için kilit açılması", "Mezar arasında oturmak, uyumak", "Su bırakmak, almak veya oradaki sudan içmek", "Yiyeceklerin bırakılması ve daha sonra alınması (şeker, pirinç vs.)", "Toprak yemek veya biraz toprak almak", "Taş almak ya da taşa oturmak", "Türbenin eşliğinden odun parçası almak", "Kuburun üstündeki örtüden bir parça kesmek", "Türbeye nezir getirip bırakmak (Havlu, mum, çay, şeker, gömlek, çorap, başörtüsü, para vs.)" değinmiştir.

Arnavutluk

Leka (2016), Xhaferi (2018)	Arnavut halk kültürü
Mukherjee & Roy (2022), Shehu (2011)	Arnavut halk edebiyatı
Stiperski & Ejupi (2023)	Arnavut ve Kosova halkbilimi
Sugarman (2017)	Arnavut halk müziği
Doja (2015)	Arnavut halk kültürü ve Balkanizm
Xhanari & Satka (2014), Shehu, F (2011)	İslamiyet ve Arnavut kültürüne etkisi

Leka (2016: 17-30) araştırmasında Arnavut halk kültüründe ve edebi yazınında deniz ve denizcilik kültürünün tarihsel ve kolektif hafızadaki yerini incelemektedir. Bununla birlikte deniz ve denizcilik temalarının halk kültüründe ve edebi eserlerde nasıl yansıtıldığını analiz etmektedir. Sonuçta denizcilik kültürünün Arnavutların toplumsal belleğinde Arnavut halk kültüründe ve edebiyatında derin bir iz bıraktığını ve bu temaların halk anlatıları ile yazılı edebiyat içinde önemli bir yere sahip olduğunu vurgulanmaktadır. Konuyla ilgili bir diğer çalışma Xhaferi tarafından (2018:5) yapılmıştır. Çalışmada, Arnavut toplumunun ulusal kimliğini yeniden tanımlama çabaları, Osmanlı mirasının kültürel ve toplumsal etkileri ve bu mirasın ulusal kimlik oluşturma sürecindeki rolü ele alınmaktadır. Sonuç olarak, Arnavutların ulusal kimliğini Osmanlı geçmişinden ayırıştırma çabalarının, toplumsal ve kültürel yapı üzerindeki etkileri ortaya konulmuştur. Doja (2015: 44-75) çalışmasında Arnavutluk'taki folklorik arkaizmin ve modern antropolojinin bir içgörü ve dış gözlemci perspektifinden nasıl ele alındığını incelemiştir. Arnavut folklorunun ve kültürel geleneklerinin yerel ve dışsal gözlemciler tarafından nasıl algılandığı ve bu algının antropolojik çalışmalar üzerindeki etkileri vurgulanmaktadır. Arnavut kültürü dil etkileşimiyle ilgili çalışmalardan birisi de 2014 yılında Xhanari ve Satka (2014:77) tarafından yürütülmüştür. Arnavutça sözlüklerdeki İslamî kelimelerin tarihsel evrimini incelemektedir. Çalışma, İslamî terimlerin zaman içindeki değişimini ve bu değişimlerin Arnavut dilindeki etkilerini anlamayı hedeflemektedir. Özetle Arnavut kültüründeki İslamî etkilerin dil üzerindeki izlerini ve bu etkilerin sözlüklerdeki yansımalarını analiz eder. Tarihsel dilbilimsel analiz yöntemlerini kullanarak terimlerin tarihsel bağlamda nasıl değiştiğini ve bu değişimlerin dil ve kültür üzerindeki etkilerini kapsamlı bir şekilde anlamaya olanak sağlamıştır. Mukherjee ve Roy (2022: 103-116) çalışmalarında Arnavut yazar Ismail Kadare'nin mitleri nasıl kullandığını ve bu kullanımın Arnavutluk'un ulusal durumunu anlamada nasıl bir rol oynadığını incelemiştir. Sonuç olarak, Kadare'nin mitleri, ulusal kimlik ve toplumsal eleştirinin oluşturulmasında nasıl bir etkili araç olarak kullandığı üzerinde durulmaktadır. Sugarman (2017: 22-26) çalışmada Arnavut müziğinin toplumsal işlevlerini, kimlik oluşumundaki rolünü ve tarihsel gelişimini ele almıştır. Müziklerinin Balkanlar'daki diğer müzik türleri ile olan etkileşimlerini ve kültürel transferlerini de incelemekte Arnavut müziklerinin zenginliğini ve çeşitliliğini ortaya koymaktadır. Arnavut müziğinin tarihsel gelişimi ve kültürel etkileşimleri hakkında derinlemesine bir anlayış sunmaktadır.

Shehu (2011: 389-408) araştırmasında İslam'ın Arnavut kültürü üzerindeki tarihsel ve sosyal etkilerini ele almıştır. Çalışma, İslam'ın Arnavut toplumunun kültürel kimliğine, geleneklerine ve sosyal yapısına nasıl şekil verdiğini ortaya koymayı hedeflemektedir. İslam'ın Arnavut kültürü üzerinde derin ve kalıcı etkiler bıraktığını göstermektedir. Bu etkiler, dini pratiklerin yanı sıra, gelenekler, sanat, dil ve sosyal normlar gibi kültürel unsurlarda da kendini gösterdiği vurgulanmaktadır. Çalışma, İslam'ın Arnavut toplumunun kültürel kimliğinde merkezi bir rol oynadığını ve bu kültürel kimliğin korunması ve sürdürülmesinde önemli bir faktör olduğunu ortaya koymaktadır.

Doja (2014: 290-326) çalışmasında Arnavutluk ve Arnavut kültürü üzerindeki dışsal bakış açılarını ele alarak Almanca konuşulan akademik çevrelerin bu konudaki yaklaşımlarını incelemiştir. Doja, Balkanizm ve Arnavutluk çalışmalarında görülen kültürel özcülük ile eleştirisel bir bakış açısı geliştirmeyi amaçlamıştır. Almanca konuşulan akademik çevrelerin Balkan ve Arnavut kültürlerine yaklaşımı eleştirmekte ve bu yaklaşımların kültürel önyargılar ve ötekileştirme içerip içermediği tartışılmaktadır.

Stiperski ve Ejupi (2023: 537-557) çalışmalarında kullanımı aracılığıyla Kosovalı ve Arnavut kimliklerinin gelişimini ele almışlardır. Sonuç olarak, şehir adlarının Kosova ve Arnavutluk'taki kimlik oluşumu süreçlerindeki rolü ve bu adların kültürel ve tarihsel anlamları vurgulanmaktadır.

Shehu'nun (2017:1-237) "Arnavutluk Guri-Bardhe Köyü Halk Edebiyatı ve Folklor Ürünlerinin İncelenmesi" başlıklı yüksek lisans tezi, Arnavutluk'un Guri-Bardhe köyündeki halk edebiyatı ve folklor ürünlerini ele almıştır. Çalışmada, köydeki sözlü anlatımlar, efsaneler, masallar, maniler, türküler ve diğer folklorik unsurlar mercek altına alınmıştır. Tez, bu ürünlerin kültürel kimlik ve toplumsal hafızayı nasıl şekillendirdiğini, ayrıca köy halkının geleneksel değerlerini nasıl yansıttığını ortaya koymaktadır. Sonuç olarak, Guri-Bardhe köyünün zengin halk edebiyatı ve folklorik mirasının, Arnavut kültürünün korunmasında ve kuşaktan kuşağa aktarılmasında önemli bir rol oynadığı tespit edilmiştir.

Sırbistan Hırvatistan

Bozanich (2017), Malinov (2018), Radulović (2023), Sollie (2012), Dotlić & Šešić (2008), Prošić-Dvornić (2008)	Sırp halk kültürü
Walker (Year Unknown).	Hırvat ve Sırp sözlü halk edebiyatı
Nenić (2013), Pitsikalis (2020)	Sırp halk müziği
Ceribašić (1998)	Hırvat halk kültürü
Mursic (2000)	Sırbistan halk dansları
Veljačić' (1966)	Sırp Hırvat diline girmiş Türk maddi kültür unsurları

Bozanich (2017:1-102) Sırp folklorundaki haydut (hajduk) figürünün, modern Sırp savaşçı kimliğinin inşasında nasıl kullanıldığını incelemiştir. Çalışma, folklorun erkeklik algısını şekillendirmedeki rolünü ve hajduk imgesinin modern Sırp askerleri için bir kahramanlık sembolü haline gelmesini araştırmaktadır. Sonuç olarak, hajduk figürünün Sırp folklorunda bir direniş ve kahramanlık sembolü olarak yeniden şekillendiği ve bu imajın, modern Sırp savaşçı kimliğinin oluşturulmasında önemli bir etken olduğu vurgulanmaktadır.

Radulović (2023:145) halk müziği ve folklorun Romantik dönem perspektifinden nasıl ele alındığını ve bu anlayışın Avrupa ve Sırbistan arasındaki kültürel transferlerdeki etkilerini araştırmıştır. Sonuç olarak, Avrupa ve Sırbistan arasındaki kültürel etkileşimlerin ve folklor anlayışının, bu etkileşimlerin dinamiklerini ve metodolojik sorunları tespit edilmiştir.

Prošić-Dvornić (2008: 353). Sırp köy kültürünün Amerikan antropolojisi ve Sırp etnolojisi arasındaki etkileşimleri ve bu iki akademik perspektifin köy kültürünü nasıl şekillendirdiğini incelemiştir. Amerikan ve Sırp etnolojisinin köy kültürü üzerindeki farklı yaklaşımlarının nasıl bir etkileşim içinde olduğunu ve bu etkileşimin Sırp köy kültürünü anlamadaki katkılarına ortaya koymaktadır. Sosyalist dönemde köy kültürünün antropolojik incelemelerine dair metodolojik ve teorik değişimleri tartışılmaktadır. Nenić (2013: 87-97) Sırbistan'daki kadın geleneksel müzikçilerinin sosyal ve kültürel bağlamda nasıl yer aldığını ve müzik pratiklerindeki etkilerini incelemektedir. Ayrıca, kadınların müzikal katkılarının, toplumsal cinsiyet normları ve kültürel beklentilerle nasıl şekillendiğini tartışılmaktadır. Çalışma, kadın müzisyenlerin, geleneksel müzik repertuarları ve performanslarında karşılaştıkları engelleri ve bu engellerin aşılması için geliştirdikleri stratejileri ele almıştır.

Sollie (2012:1-81), Sırbistan'daki Osmanlı mirasının nasıl hatırlandığını ve bu mirasın Belgrad'daki Etnografya Müzesi'nde nasıl sergilendiğini incelemektedir. Sonuç olarak, Osmanlı mirasının kültürel hafıza ve kimlik oluşumu üzerindeki etkileri ortaya konulmuştur.

Mursic (2000: 56-77) araştırmasında Moiseyev Dans Topluluğu ile Sırbistan'daki halk dansı koreografisi arasındaki etkileşimleri ve bağlantıları ele almıştır. Moiseyev Dans Topluluğu, Rusya'da kurulmuş ve dünya çapında tanınan bir dans topluluğudur. Ayrıca bu bağlantıların Balkan müziği ve dansının gelişimine olan etkilerini de analiz etmiştir.

Walker tarafından yapılan çalışmada, (Year Unknown) 1830-1865 yılları arasında Hırvat ve Sırp ulusal hareketleri üzerindeki sözlü halk edebiyatının etkisini karşılaştırmıştır. Walker, Guslarlar (Halk şairleri) ve Garašanin'in ulusal hareketlerdeki rollerini inceleyerek, her iki ulusun ulusal kimliklerinin oluşumunda sözlü halk edebiyatının nasıl bir rol oynadığını incelemiştir. Çalışma, bu edebi geleneklerin ulusal hareketlerin ideolojik ve kültürel temelini nasıl şekillendirdiğini ortaya koymakta ve Hırvat ve Sırp ulusal hareketleri arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları irdelemektedir. Walker'ın araştırması, halk edebiyatının ulusal kimlik ve kültürel hareketler üzerindeki uzun vadeli etkilerini anlamak için önemli bir bakış açısı sunmaktadır.

Dotlić ve Šešić (2008:1-104) Belgrad'daki Yunan kültürel varlığını, yakın geçmişten günümüze kadar nasıl şekillendiğini ve gelecekteki perspektiflerini incelemişlerdir. Çalışma Yunan kültürünün Belgrad'daki etkilerini, bu kültürel etkileşimin tarihsel arka planını ve mevcut durumunu araştırmaktadır. Ayrıca, gelecekteki kültürel ilişkiler ve olası iş birlikleri üzerine perspektifler sunulmaktadır. Sonuç olarak, Yunan kültürel varlığının Belgrad'daki tarihsel ve güncel etkileri, kültürel etkileşimlerin dinamikleri ve gelecekteki olasılıklar üzerinde durulmaktadır.

Čvoro (2016: 1-224) araştırmasında Eski Yugoslavya'da popüler olan turbo-folk müziğinin, ulusal kimlik temsilleri üzerindeki etkisini incelemektedir. Čvoro, turbo-folk müziğinin, özellikle Yugoslavya'nın dağılmasından sonra Balkanlar'da ortaya çıkan sosyal, politik ve kültürel dinamikleri nasıl yansıttığını ve şekillendirdiğini analiz etmektedir. Sonuçta turbo-folk müziğinin sadece bir eğlence formu değil, aynı zamanda modern Balkan kimliklerini ve toplumsal değerleri yeniden şekillendiren güçlü bir kültürel temsil olduğu vurgulanmaktadır. Beard ve Rasmussen (2020:1-286) çalışmalarında, Yugoslav popüler müziğinin mirasının, bölgesel ve uluslararası müzik sahnelerinde nasıl yer bulduğunu ve bu mirasın kültürel hafıza üzerindeki etkilerini vurgulamaktadır.

Buchanan (2007:3-57) çalışmasında, Osmanlı İmparatorluğu'nun Balkan popüler kültürü üzerindeki uzun süreli etkilerini ve bu etkilerin modern dönem politik ve kültürel dinamikleri nasıl şekillendirdiğini araştırmıştır. Sonuç olarak, Osmanlı İmparatorluğu'nun Balkan kültürel ve politik yaşamında bıraktığı izlerin, günümüzdeki popüler kültürel ifade biçimlerine nasıl yansıdığı vurgulanmaktadır.

Maners (1995:1-24) ise dansların sadece estetik bir ifade değil, aynı zamanda toplumsal kimlikler, ritüeller ve kültürel değerlerin aktarılmasında nasıl bir rol oynadığını araştırmıştır. Sonuç olarak, Bosna-Hersek'teki dansların, toplumsal dinamikler ve kültürel performans açısından önemli bir kültürel fenomen olduğu ve bu dansların estetik ve sosyal işlevlerinin, kültürel hafızanın ve toplumsal kimliğin oluşumundaki rolü üzerinde durulmuştur.

Šentevska (2014: 413-441) turbo-folk müziğinin Balkanlar'daki toplumsal ve kültürel kimlikleri nasıl yansıttığını ve bu müziğin, kimlikler arası farklılıkları ve toplumsal dinamikleri nasıl ortaya koyduğunu analiz etmiştir. Sonuç olarak, turbo-folk müziğinin hem imparatorluk mirasıyla ilişkisini hem de kimlik ve kültürel farklılıkların üretimindeki rolünü vurgulamaktadır.

Zemon (2010:1-4) Balkanlar'daki Mısırlı toplulukların sosyal yapısını, kültürel pratiklerini ve bu toplulukların bölgesel toplumsal dinamiklerle nasıl etkileşimde bulunduğunu ortaya koymaya çalışmıştır. Sonuç olarak, Balkanlar'daki Mısırlı toplulukların sosyo-kültürel yapısının anlaşılmasına katkı sağlanmakta ve bu toplulukların kültürel kimliklerinin bölgesel bağlamda nasıl şekillendiği ortaya konulmaktadır.

Dumnić (2018: 113-118) Güney Slav ülkelerindeki (Bulgarya, Makedonya, Sırbistan, Hırvatistan ve Bosna-Hersek gibi) kentsel halk müziği uygulamalarının tarihsel gelişimini inceler. Çalışma, bu müzik türünün kökenlerini, tarihsel süreçteki değişimleri, toplumsal ve kültürel bağlamları ve bölgedeki farklı müzikal geleneklerin etkileşimini ele alan bir çalışma gerçekleştirmiştir. Müzikal uygulamaların sosyal ve kültürel bağlam içindeki rolü vurgulanmakta ve bu uygulamaların tarihsel süreç içindeki yeri açıklanmaktadır. Ayrıca, müzik türlerinin kentsel alanlardaki değişimlere nasıl yanıt verdiği ve bu değişimlerin bölgesel müzik kültürleri üzerindeki etkileri belirtilmektedir.

Hadžimuhamedović (2013: 221-238), Bosna-Hersek mirasında mizah, korku ve kurgu rolünü incelemeyi amaçlar. Mirasın bu unsurlar aracılığıyla nasıl temsil edildiğini ve bu temsillerin toplumsal hafıza ve kültürel kimlik üzerindeki etkilerini analiz etmiştir. Bosna-Hersek'in tarihi ve kültürel bağlamındaki rolünü ve bu unsurların toplumsal hafıza ve kimlik inşası üzerindeki etkilerini ele almıştır. Ayrıca, bu unsurların folklorik ve edebi temsillerine dair örnekler sunmuştur. Çalışma, Bosna-Hersek kültüründe mizah, korku ve kurgu unsurlarının, toplumsal hafıza ve kültürel kimlik üzerindeki etkilerini ortaya koyulmuştur. Bu unsurların, toplumsal hafızayı nasıl biçimlendirdiği ve kültürel kimliğin inşasında nasıl bir rol oynadığına dair içgörüler sağlar. Ayrıca, bu unsurların folklorik ve edebi temsillerinin kültürel miras üzerindeki etkilerini tartışmıştır.

Peters (2005:2) Osmanlı Türk etkisinin Bulgar ve Makedon halk müzikleri üzerindeki etkilerini anlamak amacıyla müzikal ve kültürel sınırlar arasındaki ilişkileri incelemiştir. Araştırma Osmanlı Türk temasının Bulgar ve Makedon halk müzikleri üzerindeki etkilerini ayrıntılı bir şekilde ortaya koymaktadır. Bulgular, bu müzikal etkilerin kimlik oluşumu, kültürel ifade ve toplumsal bellek üzerindeki rolünü vurgulamaktadır. Çalışma, müzikal sınırların ve kültürel kimliklerin nasıl şekillendiğine dair derinlemesine bir anlayış sunmaktadır. Buchanan (2000: 55-91) çalışmasında Bartók'un Bulgaristan'da gerçekleştirdiği halk müziği araştırmalarını ve bu araştırmaların, Balkan kültür ve toplumları hakkında sağladığı bilgileri analiz etmiştir. Sonuç olarak, Balkan sosyal tarihini anlamada nasıl bir katkı sağladığı ve müzik koleksiyonculuğunun kültürel araştırmalardaki rolü belirlenmiştir. Bulgaristan'ın kültürel kimliği üzerine bir çalışma da Osterman tarafından (2013: 104-130) yürütülmüştür. Çalışma, Bulgaristan'daki kırsal Müslüman topluluklarda İslam'ın yeniden canlanmasını ve halk kültürünün geleneksel uygulamalarını ele almaktadır. Komünizm sonrası dönemde yaşanan bu canlanmaların, toplumsal kimlikler, kültürel pratikler ve dini ritüeller üzerindeki etkilerini açıklamaktadır. İslam'ın ve halk kültürünün yeniden entegrasyonunu ve bu süreçlerin toplumsal yapı üzerindeki yansımalarını araştırılmıştır. Osterman, bu yeniden canlanma süreçlerinin kırsal Müslüman topluluklarda kültürel ve dini kimliklerin nasıl yeniden şekillendiğini ve modernleşme ile geleneksel değerler arasındaki dinamikleri nasıl etkilediğini ortaya koyar. Ayrıca, bu süreçlerin toplumsal dayanışma ve kültürel miras üzerindeki etkilerini tartışılmaktadır.

Samson (2013) çalışmasında Balkanlar'da tarihsel, kültürel ve siyasi değişimlerin müziğe nasıl yansıdığını analiz ederek, bu bölgede yer alan 9 ulusun müzikal mirasını ele almıştır. Samson, Balkan müziğinin çok katmanlı yapısını ve bu müziğin bölgedeki topluluklar için kültürel bir ifade aracı olduğunu vurgulamaktadır. Balkan müziklerinin hem yerel gelenekleri hem de bölgedeki politik ve sosyal değişimleri yansıttığını belirtmektedir.

Zirra (2011: 49-55) Balkan coğrafyasındaki millenaryan (binyılcı) anlatıların sembolizmi ve toplumsal etkilerini incelemiştir. Balkan halk kültüründeki efsanelerin ve folklorik hikayelerin, özellikle binyıl beklentileri ve dini mistisizmle olan bağlantılarını analiz etmiştir. Çalışmada Balkan folklorunun, toplumsal travmalar ve geleceğe dair umutlarla nasıl şekillendiğini, bu hikayelerin kolektif bilinç ve kültürel kimlik üzerindeki etkisini tartışılmaktadır. Millenaryan anlatılar, halkın beklentilerini ve sosyal değişimleri yansıtmakta önemli bir araç olarak görüldüğü tespit edilmiştir.

Kadriu (2018) ulus ötesi ailelerin geleneksel yaşam tarzlarını sürdürme çabaları ile yeni bir yaşam biçimini benimsemeleri arasındaki dengeyi nasıl kurduklarını araştıran bir çalışma gerçekleştirmiştir. Kadriu, özellikle Balkanlardan göç eden ailelerin kültürel kimlik, aidiyet ve göç deneyimlerini ele almıştır. Çalışma, ulus ötesi aile yapısının dinamiklerini, bu ailelerin hem eski hem de yeni kültürel değerler arasında nasıl bir arada var olduklarını incelenmiştir. Kadriu, ulus ötesi ailelerin, göçle birlikte gelen değişimlere rağmen, eski kültürel kimliklerini koruma konusunda gösterdikleri direncin önemini vurgulamıştır. Aynı zamanda, yeni kültürel bağlamda karşılaştıkları zorluklara nasıl adapte olduklarını da belirtmektedir.

Destanov'un (2016) "Doğu Makedonya Sözlü Geleneğinde Masallar Üzerine Bir İnceleme" başlıklı yüksek lisans tezi, Doğu Makedonya bölgesindeki sözlü gelenekteki masalları ele alınmıştır. Çalışmada, bu bölgedeki masalların yapısı, temaları, karakterleri ve anlatım biçimleri ele alınmıştır. Araştırma, masalların kültürel ve toplumsal işlevlerini, yerel halkın değerlerini ve dünya görüşlerini nasıl yansıttığını ortaya koymaktadır. Tezin sonucunda, Doğu Makedonya'nın sözlü geleneğindeki masalların, bölgesel kültürel kimliği korumada ve kültürel hafızayı aktarmada önemli bir rol oynadığı belirlenmiştir.

Slovenya

Ba (2012)	Sloven halk kültürü
-----------	---------------------

Ba (2012:7) Sloven reklamlarındaki folklorik unsurları inceleyerek, topluluk duygusunun reklamcılıktaki rolünü araştırmıştır. Araştırma, Sloven reklamlarında folklorik öğelerin nasıl kullanıldığını ve bu unsurların topluluk kimliği ve reklam stratejileri üzerindeki etkilerini ele alır. Sonuçta Sloven reklamlarında folklorik unsurların etkin bir şekilde kullanıldığını ve bu unsurların topluluk duygusunu ve kültürel kimliği güçlendirdiğini göstermektedir.

Mhlongo (2013:1-99) Çalışma, Balkan müziğinin ve kültürel temalarının Güney Afrika'daki popüler kültür ürünlerinde nasıl yer bulduğunu, bu kültürel etkileşimlerin ne tür bir anlam taşıdığını ve bu süreçlerin her iki bölgenin kültürel dinamiklerine nasıl katkıda bulunduğunu ele alan bir çalışma yapmıştır.

Petreska (2017: 371-385) çalışmasında kadın halk iyicilerinin ve büyücülerin ritüel uygulamalarında zamanın nasıl kullanıldığını ve bu uygulamaların toplumsal inançlar üzerindeki etkilerini ele almıştır. "Sağır Düğün" olarak adlandırılan ritüel veya inançlar, bu bağlamda özel bir önem taşır. Çalışma, bu ritüel ve uygulamaların folklorik ve kültürel anlamlarını da incelemiştir. Çalışma, kadın halk iyicilerinin ve büyücülerin ritüel uygulamalarında zamanın sembolik ve işlevsel rollerini vurgular. Ayrıca bu ritüel pratiklerin toplumsal normlar, kültürel inançlar ve bireysel deneyimler üzerindeki etkilerini tartışılmaktadır.

Juric (2019: 85-117) Balkanlar'daki çeşitli toplumların vıla inançlarını ve bu varlıkların toplumsal ve kültürel işlevlerini ele almıştır. Vila'ların şarkı söyleme, ritüeller ve diğer geleneksel uygulamalardaki rollerine odaklanmıştır. Çalışma, Vila'ların çeşitli geleneksel anlatılardaki temsillerini ve bu temsillerin toplumsal değerlerle nasıl bağlantılı olduğunu ortaya koymaktadır. Vila'lar, Balkan halk kültürlerinde önemli bir yer tutar ve çeşitli geleneksel ritüel ve anlatılarda merkezi bir rol oynar. Bu varlıklar, toplumsal normların ve değerlerin aktarımında önemli bir araç olarak işlev görür. Vila'ların şarkı söyleme ve diğer geleneksel uygulamalardaki rolleri, bu mitolojik varlıkların kültürel kimlik ve toplumsal yapı üzerindeki etkilerini ortaya koymaktadır. Araştırma, vıla inançlarının ve uygulamalarının kültürel sürekliliği nasıl sağladığını ve toplumsal bellek üzerindeki etkilerini açıklamıştır.

Sansom (1999:320-376) Anastenaria adlı geleneksel bir Yunan ritüelinin kimlik ve otantiklik tartışmaları çerçevesinde nasıl performe edildiğini araştırmıştır. Anastenaria, özellikle ateş yürüyüşü gibi fiziksel ve ritüel davranışlarla tanınan, Trakya kökenli bir gelenektir. Sansom'un çalışması, bu ritüelin modern zamanlarda hem yerel hem de uluslararası bağlamda, nasıl yeniden anlamlandırıldığını ve temsil edildiğini incelemiştir. Bu çalışma, kültürel performanslar ve kimlik arasındaki dinamik ilişkiler üzerine derinlemesine bir anlayış sağlamaktadır.

Samson (2013) araştırmasında çeşitli müzik örneklerini ve tarihsel bağlamları inceleyerek Balkan müziğinin nasıl şekillendiğini ve nasıl bir kültürel miras taşıdığını analiz etmiştir. Çalışma, etnografik veriler, tarihsel belgeler ve müzik analizi gibi yöntemleri içermektedir. Samson, Balkan müziğinin halkların kültürel kimlikleri üzerinde nasıl önemli bir rol oynadığını ve bu müziğin ulusal ve etnik kimliklerin inşasında nasıl bir araç olarak kullanıldığını göstermektedir. Müzik, halkın geçmişiyile olan bağlarını ve toplumsal değerlerini ifade etmede kritik bir rol oynamaktadır.

Hajdarpašić (2008: 715-734) Bu makalede, Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküşünün ardından Güneydoğu Avrupa'daki Osmanlı mirası ele alınmaktadır. Hajdarpašić, Osmanlı döneminin bölgedeki sosyal, kültürel ve politik etkilerini inceleyerek, bu mirasın nasıl şekillendiğini ve bölgedeki toplumlar üzerindeki kalıcı etkilerini analiz eder. Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküşünden sonra, bu mirasın bölgesel kimlikler ve kültürel pratiği nasıl etkilediğini ve dönüştürdüğünü tartışır. Ayrıca, Osmanlı mirasının modern Güneydoğu Avrupa toplumlarındaki yansımaları ve bu yansımaların günümüzdeki sosyal ve kültürel bağlamdaki anlamı üzerine anektodlar sunmaktadır.

Bosna Hersek

Maners (1995)	Bosna Hersek halk dansı
Hadžimuhamedović (2013)	Bosna Hersek halk kültürü
Zdero (2008)	
Hukic (2017)	
Dizdarević (2013)	Bosna Hersek halk kültürü ve Mevlevilik
Aydos (2017)	Bosna Hersek halk kültürü ve medya
Husić (2017)	Bosna Hersek halk edebiyatı ve folklor

Dizdarević (2013: 257-272) Bosna-Hersek'teki Mevlevî tarikatının İslam kültürü ve edebiyatının gelişimindeki etkisini incelemiştir. Dizdarević, Mevlevîliğin Osmanlı döneminde Bosna'ya girişinden itibaren kültürel ve edebi alanlarda nasıl bir rol oynadığını, İslam düşüncesi ve sanatı üzerindeki etkilerini araştırmıştır. Mevlevî tarikatının tasavvufi öğretilerinin Bosna'daki toplumsal yapıya katkıları ve bu öğretilerin edebiyat ile sanattaki yansımaları tarihsel bir perspektif içinde ele alınmıştır. Mesnevinin bosna hersek teki en ünlü yorumcusu Şeyh Fevzija Blagajac'dır. Dar-ul Mesnevi adı verilen yerlerde Mostar, Livno, Visoko ve Travnik'te camilerde, evlerde, okullarda mesnevi dersleri vermiştir. Mevlevî tarikatına bağlı dervişler Saraybosna, Belgrad, Mostar'da zikirler ve mesnevi şerhleri düzenlemişlerdir. Ek olarak saraçlar ve tabakçılar koncası arasında yaygın olarak esnaf ve zanaatkarlara da nüfuz etmiştir. Bununla birlikte mevlevî şair olarak bilinen kişilerin 220 Osmanlı mevlevî şairinin 25 tanesi Bosna kökenlidir. Ahmed Sudi, Vahdeti Ahmed Bosnjak, Sulejman Mevlevî gibi. Yazının sonunda İslam kültür ve medeniyetinin bosna hersek te nüfuz etmeye başladığı 15 ve 16. Yüzyıllarda Osmanlı İmparatorluğu'nun en çok destek alan tarikat olduğu 2. Murat, 2. Bayezid, 1. Selim, 3. Murat ve Fatih Sultan Mehmet tarafından bizzat desteklendiği belirtilmektedir.

Ceribašić (1998: 109-130) makalesinde Hırvat bir etnoloji ve folkloristik dergisinde yayınlanmış olup, 1990'lı yıllarda belirtilmeyen bir enstitüde yürütülen etnomüzikoloji ve etnokoreoloji çalışmalarını ele almıştır. Aydos (2017: 63-75) ise "Muhteşem Yüzyıl" dizisinin Bosna-Hersek'teki üniversite öğrencilerinin ulusal kimlik algılarını nasıl etkilediğini ve bu dizinin popüler kültürün ulusal kimlik oluşumundaki rolünü araştırmıştır. Aydos'un makalesi Boşnakların tarihsel dönüşümler ve trajedilerle ilgili deneyimleri, Ortodoks ve Katolik Hıristiyanlara kıyasla Osmanlılara yönelik daha olumlu görüşlere sahip olmalarına katkıda bulunmuş olabilir. Bu durum, Muhteşem Yüzyıl'ın Boşnak izleyicilerinin dramatik senaryoya, Osmanlılara ve Türklere ilişkin büyük ölçüde olumlu olan yorumlarında gözlemlenebilir. Boşnak izleyicilerin önemli bir kısmı, diziyi izledikten sonra Türklere yönelik görüşlerinin değişmediğini belirtmiştir. Yemek kültürü, müzik, geleneksel kıyafetler, mimari, aile değerleri, davranışlar ve hatta jestlerle ilgili benzerlikler bulunmaktadır. Ancak Boşnak toplumunun bazı üyeleri, diziyi duydukları hayranlığa rağmen dizinin tarihi gerçekleri yansıtmadığını düşünmediği belirtilmiştir.

Zdero (2008: 1878-1914) Bosnalı Sırp entelektüellerin çok etnikli bir kimlik inşası sürecindeki rolünü ve bu dönemde Sırp, Boşnak ve Yugoslav kimliklerinin nasıl bir arada şekillendiğini incelemiştir. Zdero, Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun Bosna'yı ilhaki sonrasında Bosnalı Sırp entelektüellerin siyasi, sosyal ve kültürel yaklaşımlarını analiz ederek, bu kimliklerin birbiriyle etkileşim içinde nasıl geliştiğini araştırmaktadır. Çalışma, tarihsel bir perspektiften Bosnalı Sırpların ulusal kimlik arayışlarını ve bu sürecin çok etnikli bir Yugoslav kimliği oluşturma çabalarına nasıl evrildiğini tartışmaktadır. Sonuç olarak, Bosnalı Sırp entelektüellerin yerel ve bölgesel kimliklerin çatışmasını ve uzlaşmasını nasıl ele aldıkları büyük Yugoslavya projesini oluşturmaya yeterli sebep bulunmayışı veya koğuşundaki nedenlerin çokluğu üzerinde durulmaktadır.

Hukiç'in (2017:1-120) "Boşnak Baladlarında Türk Halk Kültürü Unsurları" başlıklı yüksek lisans tezi, Boşnak baladlarındaki Türk halk kültürü unsurlarını incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada, Boşnak halk edebiyatı ile Osmanlı döneminde Türk kültürünün Boşnak kültürüne etkileri ele alınmıştır. Çalışma baladlarda yer alan temalar, motifler ve anlatı unsurlarının Türk halk kültürü ile olan bağlantılarını ortaya koyarak kültürel etkileşimlerin izlerini sürmektedir. Sonuçta Boşnak baladlarında görülen bazı anlatı unsurlarının ve geleneksel öğelerin, Türk halk kültüründen etkilendiği ve iki kültür arasındaki uzun tarihsel etkileşimlerin izlerini taşıdığı saptanmıştır.

Husić'in (2017:1-168) "Bosna Hersek Seona Köyü'nün Halk Edebiyatı ve Folklor Ürünlerinin İncelenmesi" başlıklı yüksek lisans tezi, Bosna Hersek'in Seona köyünde derlenen halk edebiyatı ve folklor ürünlerini incelemiştir. Çalışmada, köy halkının sözlü edebiyat geleneği, masallar, efsaneler, türküler, maniler ve çeşitli folklorik anlatılar ele alınmıştır. Araştırmada babine (doğum sonrası ziyaretleri) aşıkovanje (erkek ve kızın tanışması) Fra Simun Filipović'in iyileştirme gücü, kapanica (razljevak) gibi geleneksel yemekler tanıtılmıştır. Seona köyündeki halk kültürünün, tarihsel ve toplumsal olaylarla nasıl şekillendiğini ve bu ürünlerin kültürel kimliği korumadaki rolünü ortaya koymaktadır. Sonuç olarak, Seona köyü halk edebiyatının zenginliği ve bu ürünlerin toplumsal hafıza ile kuşaktan kuşağa aktarılan kültürel değerlerin bir yansıması olduğu tespit edilmiştir.

Yugoslavya

Čvoro (2016) Beard & Rasmussen (2020)	Yugoslavya halk müziği
Jonceski, S (2023), Velimirović (2008).	Yugoslavya halk kültürü
Mujadžević (2021)	Yugoslavya ve Osmanlı kültürü

Jonceski (2023:1-65) çalışmasında Yugoslavya'nın dağılmasının ardından kaleme alınan üç post-Yugoslav roman üzerinden travma, kültürel bellek ve ulusötesi kimlik temsillerini analiz etmiştir. Joneski, bu romanların Yugoslavya'nın dağılmasıyla ortaya çıkan bireysel ve kolektif travmaları nasıl işlediğini ve bu sürecin kültürel hafıza ile ulus ötesi kimlik oluşumlarına etkilerini araştırmıştır. Yazar, edebi eserler aracılığıyla travmanın aktarımını, hafızanın nasıl yeniden inşa edildiğini ve bu romanların ulusal sınırların ötesine geçen anlatılar sunduğunu ele almıştır. Sonuç olarak, Yugoslavya'nın kültürel ve tarihsel mirasının post-Yugoslav kimliklerde nasıl yankı bulduğunu ortaya koymaktadır.

Mujadžević (2021: 240-262) Yugoslavya Ansiklopedisi'nin ilk baskısında Osmanlı tarihi ve İslam-Osmanlı kültürel mirasının nasıl temsil edildiğini, bu temsillerin nasıl değiştiğini ve bu temsillerin Yugoslavya'daki ulusal kimlik ve tarih anlatılarını nasıl etkilediğini araştırmıştır. Yugoslavya Ansiklopedisi'nin ilk baskısında Osmanlı tarihi ve İslam-Osmanlı kültürel mirasının genellikle komünist ideolojiye uygun şekilde sunulduğunu ve bu temsillerin zamanla değiştiğini göstermektedir. Ayrıca, ansiklopedide yer alan Osmanlı tarihi anlatılarının Yugoslavya'daki ulusal kimlik ve tarih anlatılarını etkilediği ve bu konularda tartışmalara yol açtığı ortaya konulmaktadır. Çalışmada en çok üzerinde durulan konulardan biri Bosna'daki Osmanlı tarihidir. Osmanlı tarihi hakkındaki makalelerin büyük bir kısmı nötr bir bakış açısıyla yazılmaya çalışılmıştır bu durum son kısım olan sekizinci ciltte değişimler göstermektedir.

Velimirović (2008:59-77) Yugoslav modasının "Ulusal Tarz" içindeki bölgesel ve kültürel üretimini incelemiştir. Çalışma, Yugoslavya'nın modasının, bölgesel kimlikleri ve kültürel üretimleri nasıl yansıttığını ve bu sürecin ulusal ve uluslararası bağlamlarda nasıl şekillendiğini araştırmıştır. Çalışma, Yugoslav modasının ulusal tarz içinde nasıl şekillendiğini ve bölgesel kimliklerle nasıl etkileşimde bulunduğunu ortaya koymuştur. Bulgular, modanın kültürel üretim ve kimlik oluşturma süreçlerinde önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Velimirović'in analizi, Yugoslav modasının ulusal ve bölgesel kültürel dinamiklerle nasıl bütünleştiğini ve bu süreçlerin tarihsel ve kültürel bağlamlarda nasıl değerlendirildiğini vurgulamaktadır.

Bulgaristan

Buchanan (2007)	Bulgaristan halk müziği
Osterman (2013), Kaderli (2004), Palaman (2005), Uzelli (1990), Svetieva (2004)	Bulgaristan halk kültürü ve İslamiyet
Aretov (2017)	Bulgaristan halk edebiyatı
Bal Açıkgöz (2015)	Bulgaristan basını ve kültür

Bal Açıkgöz'ün (2015) "Bulgaristan'ın Şumnu İlinde Çıkarılan Mozaik Dergisinin Türkçe Eğitimi ve Kültür Aktarımı Açısından İncelenmesi" başlıklı yüksek lisans tezi, Bulgaristan'da Türkçe eğitimi ve kültür aktarımı açısından önemli bir rol oynayan Mozaik dergisini ele almıştır. Çalışmanın amacı, Şumnu ilinde yayınlanan bu derginin, Türk dilinin korunması ve geliştirilmesi sürecindeki katkılarını incelemek ve kültürel aktarım işlevlerini değerlendirmektir. Derginin Türkçe eğitimi ve Türk kültürünün genç nesillere aktarılmasında önemli bir araç olduğu, dilin korunmasına ve kültürel kimliğin devamlılığına hizmet ettiği tespit edilmiştir.

Palaman'ın (2005) "Sakarya'da Yaşayan Bulgaristan Türklerinde Geçiş Dönemleri (Doğum-Evlenme-Ölüm)" başlıklı yüksek lisans tezi, Sakarya'da yaşayan Bulgaristan göçmeni Türklerin geçiş dönemlerine (doğum, evlenme, ölüm) dair geleneksel uygulamalarını masaya yatırılmıştır. Çalışmada, bu topluluğun söz konusu törenleri nasıl gerçekleştirdiği, geleneklerin yeni yaşam yerlerinde nasıl sürdürüldüğü ve Bulgaristan'dan getirdikleri kültürel unsurların bu törenlere nasıl yansıdığı ele alınmıştır. Sonuç olarak, bu ritüellerin hem bireysel kimliğin hem de toplumsal dayanışmanın korunmasında önemli bir rol oynadığı ve göç sonrası topluluk içinde kültürel kimliğin devamlılığını sağladığı ortaya konmuştur.

Uzelli'nin (1990) "Bulgaristan Türkleri'nde Gelenek Görenek ve Giyim Kuşam" başlıklı yüksek lisans tezi, Bulgaristan'daki Türklerin gelenek ve görenekleri ile giyim kuşam alışkanlıklarını ele almıştır. Çalışmada, Bulgaristan Türklerinin sosyal yaşamında önemli yer tutan geleneksel uygulamalar ve bu uygulamaların toplumsal yapıya etkisi araştırılmıştır. Ayrıca, giyim kuşamın kültürel kimlik ve toplumsal aidiyet açısından nasıl bir rol oynadığı incelenmiştir. Tez sonucunda, Bulgaristan Türklerinin hem geleneksel değerlerini koruma hem de buldukları coğrafyanın etkisiyle bazı kültürel değişimler yaşadığı, ancak giyim kuşam gibi unsurların kimliklerini ifade etmede önemli bir araç olduğu ortaya konulmuştur.

Kaderli'nin (2004: 118-148) "Deliorman (Bulgaristan) Türk Sözel Kültüründe Geçiş Törenleri" başlıklı yüksek lisans tezi, Bulgaristan'ın Deliorman bölgesindeki Türk toplumunun geleneksel geçiş törenlerini ele almıştır. Çalışmada, doğum, evlilik ve ölüm gibi önemli yaşam olaylarına bağlı olarak gerçekleştirilen ritüellerin, sözel kültürdeki yerleri ve işlevleri ele alınmıştır. Tez, bu törenlerin hem bireylerin hem de toplulukların kültürel kimliklerini sürdürmelerinde nasıl bir rol oynadığını ortaya koymakta ve sözlü kültür aracılığıyla kuşaktan kuşağa aktarılan bu ritüellerin, Deliorman Türklerinin kültürel belleğinde önemli bir yer tuttuğunu sonucuna ulaşılmıştır.

Svetieva (2004: 212-225), Kochan köyündeki Pomak topluluğunun günlük yaşamını, geleneklerini, sosyal yapısını ve kültürel pratiklerini keşfeder. Röportajlar, Pomakların kültürel kimliklerini nasıl koruduklarını ve yaşadıkları bölge de karşılaştıkları sosyal ve kültürel zorlukları ele alır. Çalışma, Pomakların kültürel mirasının ve geleneklerinin nasıl yaşatıldığını, topluluk içindeki sosyal ilişkilerin dinamiklerini ve bu kültürel pratiğin modern dünya ile nasıl etkileşimde bulunduğunu vurgulamaktadır.

Aretov'un (2017: 20-35) Bulgar ve Balkan mitolojilerinin köken mitlerinin evrimi ve rekabetini incelemiştir. Çalışma, özellikle bu mitlerin kültürel ve tarihsel bağlamlarda nasıl geliştiğini ve birbirleriyle nasıl etkileşime girdiğini anlamayı almıştır. Çalışma, Bulgar ve Balkan mitolojilerinin köken mitlerinin zaman içinde nasıl değiştiğini ve birbirleriyle nasıl rekabet ettiğini ortaya koymuştur. Aretov'un bulguları, bu mitlerin hem yerel hem de bölgesel bağlamlarda nasıl şekillendiğini ve kültürel kimlikler üzerindeki etkilerini göstermektedir. Bulgular, mitlerin kültürel hafızada nasıl yer aldığını ve toplumsal değişimlerle nasıl etkileşimde bulunduğunu da vurgulamaktadır.

Diğer Balkan ülkeleriyle ilgili çalışmalar

Buchanan (2007), Hajdarpašić (2008)	Osmanlı İmparatorluğu ve Balkan halk kültürü
Šentevska (2014)	Balkanlar ve halk müziği
Zemon (2010), Dumnić (2018)	Balkanlar ve Mısırlı halk toplulukları
Petrovic (2016)	Balkan ülkeleri ve Homeros
Samson (2013)	Balkanlar ve halk müziği
Zirra (2011), Kadriu (2018)	Balkanlar ve halk bilimi ürünleri
Mhlongo (2013)	Güney Afrika'nın Balkan müziğine etkisi
Petreska (2017)	Balkan halk kültüründeki düğün ritüelleri
Juric (2019)	Balkan halk dansları

Karasu (2014)	Türk Dili ve kültürünün Balkan dil ve kültürüne etkisi
Sansom (1999), Samson, J. (2013).	Yunan halk kültürü ve Anastenaria

Petrovic (2016:315) çalışmasında, Homeros'un araştırmalarının Güney Slav sözlü geleneksel şiir üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlar. Homeros'un klasik metninin ve bu metinlere dair akademik çalışmaların, Güney Slav bölgelerindeki sözlü şiir gelenekleri üzerindeki etkilerini değerlendirmeyi amaçlamıştır. Homeros'un akademik incelemelerinin Güney Slav sözlü şiir geleneklerinin algılanışını nasıl etkilediğini ve bu etkileşimin kültürel ve edebi sonuçlarını ortaya koyar. Homeros'un metninin Güney Slav sözlü şiir biçimlerinin anlayışına ve yorumuna nasıl katkıda bulunduğu hakkında bilgiler sunmaktadır.

Veljačić'in (1966) "Sırp-Hırvat Diline Girmiş Olan Türk Maddi Kültür Unsurları" başlıklı doktora tezi, Sırp-Hırvat dillerinde yer alan Türk kökenli maddi kültür unsurlarını incelemektedir. Çalışmada, Osmanlı döneminde Türk kültürünün Balkanlar'daki etkileri ve bu etkilerin Sırp ve Hırvat dillerinde nasıl yansıdığı araştırılmıştır. Özellikle günlük yaşamda kullanılan nesnelere, yiyecekler, giysiler ve diğer maddi kültür öğeleri üzerinde durulmuştur. Tezin sonucunda, Türk kültürünün bu bölgelerdeki dil ve kültüre önemli katkılarda bulunduğu, özellikle bazı maddi kültür unsurlarının dil yoluyla bu kültürler arasında köprü kurduğu belirlenmiştir.

Karasu'nun (2014:1-700) "Tarihsel Süreç İçinde Balkan Dillerinin Türk Dili ve Kültürüyle İlişkisi (Sırpça-Makedonca-Bulgarca)" başlıklı doktora tezi, Balkan dillerinden Sırpça, Makedonca ve Bulgarca ile Türk dili ve kültürü arasındaki tarihsel etkileşimleri konu edilmiştir. Çalışmada, Osmanlı İmparatorluğu'nun Balkanlar üzerindeki uzun dönemli hakimiyetinin dil ve kültür açısından bu bölgedeki diller üzerinde nasıl izler bıraktığı araştırılmıştır. Özellikle kelime alışverişleri, dil yapıları üzerindeki etkiler ve kültürel etkileşimler ele alınmıştır. Tezin sonucunda, Türk dilinin ve kültürel unsurlarının bu üç Balkan dili üzerinde kalıcı izler bıraktığı ve iki yönlü bir etkileşim sürecinin yaşandığı ortaya konulmuştur.

Sonuç

İncelenen çalışmalar üzerinden ülkelere göre araştırma sayıları şu şekilde incelenebilir:

Konu	Çalışma Sayısı
Kosova halk kültürü	9
Makedonya halk kültürü	10
Arnavut halk kültürü	7
Sırp ve Hırvat halk kültürü	10
Yugoslavya halk kültürü	6
Osmanlı ve Balkan halk kültürü	10
Bosna- Hersek halk kültürü	7
Bulgaristan halk kültürü	6
Diğer Balkan ülkeleri (Yunanistan, Slovenya, Pomak vb)	5

Balkan halk kültürü, tarih boyunca çeşitli medeniyetlerin etkisiyle şekillenen zengin bir kültürel mozaigi temsil eden coğrafyadır. Osmanlı İmparatorluğu'nun coğrafyadaki uzun süreli hâkimiyeti ve Yugoslavya'nın dağılmasından sonra ortaya çıkan sosyal ve politik değişiklikler, bölgenin kültürel dinamiklerini derinden etkilemiştir. Balkanlar'da halk müziği, dans, sözlü gelenekler ve ritüeller, bu bölgedeki toplumların kimliklerini ve kültürel miraslarını korumalarında

önemli bir rol oynamıştır. Özellikle Kosova ve Makedonya gibi bölgelerde yapılan araştırmalar, bu kültürel unsurların hem ulusal kimliğin şekillenmesinde hem de toplumsal belleğin korunmasında kritik bir yere sahip olduğunu göstermektedir.

Bu çalışmalar, Balkan halk kültürünün farklı boyutlarını inceleyerek, bölgenin kültürel zenginliğini ve çeşitliliğini daha iyi anlamamıza katkı sağlamaktadır. Özellikle folklor çalışmaları, bölgedeki kültürel mirasın korunması, belgelenmesi ve yeni nesillere aktarılması açısından büyük önem taşımaktadır. Hem geleneksel halk edebiyatı hem de mutfak kültürü, Balkan kimliğinin güçlü sembollerini oluşturmaktadır. Kosova’da flija yemeğinin, Makedonya’da burek gibi geleneksel yemeklerin toplumsal ilişkilerde ve kimlik oluşumunda nasıl bir rol oynadığı üzerine yapılan çalışmalar, kültürel kimliğin yeme içme alışkanlıkları üzerinden de ifade edilebileceğini ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak, Balkan halk kültürü üzerine yapılan bu derinlemesine araştırmalar, bölgenin geçmişini, kültürel dinamiklerini ve gelecekte bu mirasın nasıl korunabileceğini anlamamıza ışık tutmaktadır. Bu çalışmalar, Balkan halklarının kültürel sürekliliğini sağlamada ve toplumsal hafızayı korumada büyük bir rol oynayan unsurları detaylandırarak, bu kültürel mirasın gelecek nesillere aktarılması için önemli kaynaklar sunmaktadır.

Balkan halk kültürü, sadece tarih veya halk bilimi açısından değil, sosyoloji, antropoloji, etnomüzikoloji ve dilbilim gibi çeşitli disiplinlerde de incelenmeye uygundur. Gelecekteki araştırmalarda, farklı disiplinlerin perspektiflerini bir araya getirerek daha bütüncül analizler yapmaya özen gösterilmelidir. Özellikle Balkanlar’daki kültürel geçiş süreçlerini anlamak için disiplinlerarası yaklaşımlar ve araştırmalar literatüre önemli katkılar sağlayabilecektir.

Balkan halk kültürünün zenginliği, saha çalışmalarıyla doğrudan gözlemlenebilir ve derinlemesine anlaşılabilir. Araştırmacıların, bölgede yaşayan yerel halkla birebir görüşmeler yaparak, özellikle ritüeller, yemek kültürü ve sözlü gelenekler üzerine daha fazla veri toplaması, kültürel mirasın korunmasına önemli katkılar sunabilir.

Halk kültürü unsurlarının sadece geçmişe değil, bugüne ve geleceğe nasıl evrildiği üzerine çalışmalar yaparak, bu unsurların modern toplumdaki işlevlerini analiz etmek, kültürel sürekliliğin sağlanması açısından önemlidir. Örneğin, Kosova’daki “flija” gibi geleneksel yemeklerin, göçmen topluluklar içinde nasıl yaşatıldığını ve bu yiyeceklerin kültürel kimliği nasıl etkilediğini araştırmak, bu mirasın gelecekteki rolünü anlamak açısından değerli olacaktır.

Bölgedeki halk kültürü üzerine yapılan çalışmaların geniş kitlelere ulaşması ve akademik birikimin korunması için dijital arşivler oluşturulması önerilir. Bu sayede, halk müziği, danslar, ritüeller ve sözlü edebiyat ürünleri gibi kültürel miras öğeleri hem araştırmacılar hem de kültürel mirasın korunmasına ilgi duyanlar için erişilebilir hale gelecektir.

Kosova, Makedonya ve diğer Balkan ülkeleri arasında yapılan kültürel karşılaştırmalı çalışmalar, bölgedeki ortak kültürel öğeleri ve farklılıkları daha iyi anlamamıza olanak tanır. Bölgesel kimliklerin, ulusal kimlik inşasında ve toplumsal bellekte nasıl şekillendiğini incelemek, Balkan halklarının ortak tarihsel bağlarını anlamak açısından önemli olacaktır.

Halk kültürünün korunması ve yaşatılması, sadece akademik çalışmalarla sınırlı kalmamalı, aynı zamanda kültürel politikalara da entegre edilmelidir. Araştırmacılar, çalışmalarını bölgesel kültürel politikaların geliştirilmesi için kaynak olarak sunabilir, bu politikaların hazırlanmasında aktif rol oynayabilirler.

Balkanlar’da yiyeceklerin sadece bir beslenme aracı olmadığını, aynı zamanda kimlik, aidiyet ve gelenek gibi önemli kavramlarla ilişkili olduğunu gösteren araştırmalar, bu alanda daha derin incelemelere olanak tanımaktadır. Gelecek çalışmaların, özellikle göçmen topluluklarda yemek kültürünün nasıl korunduğunun ve aktarıldığının incelenmesi önemli bir araştırma alanı olarak ön plana çıkmaktadır.

Kaynaklar

ARETOV, N. (2017). Evolution and Competition of The Myths of Origin: Bulgarian And Balkan Aspects. *Литературна мисъл*, 60(2), 20-35.

- AY, A. (1993). *Makedonya'da Türk Halk Edebiyatı*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Halk Edebiyatı
- AYDOS, S. (2017). Popüler Kültür ve Ulusal Kimlik: “Muhteşem Yüzyıl” İzleyicisi Olan Bosna-Hersek'teki Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma, *Dizi-Uluslararası TV Dizi Anlatıları Dergisi*, 3 (2), 63-75.
- BA, S. K. (2012). Community Through Advertising: Folklore İn Slovene Advertisements, *International Journal of Technology, Knowledge and Society*, 8(2), 7.
- BAL AÇIKGÖZ, K. (2015). *Bulgaristan'ın Şumnu İlinde Çıkarılan Mozaik Dergisinin Türkçe Eğitimi ve Kültür Aktarımı Açısından İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- BATAKOVİĆ DUSAN, T. (2015). *Christian Heritage of Kosovo and Metohija. Historical and Spiritual Heartland of Serbian People*, Chief contributing editor Dušan T. Bataković, Los Angeles: Sebastian Press & Belgrade: Institute for Balkan Studies, 1007.
- BEARD, D., ve RASMUSSEN, L. (2020). *Made in Yugoslavia. Studies in Popular Music*. New York: Routledge. 1-286.
- BİNGÖL, B. (2013). *Makedonya Türklerinin Türküleri Üzerine Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Halk Bilimi Anabilim Dalı, 1-309.
- BLAMBERGER, G., GÖRNER, R., SAFRANSKİ, R., ASHTON, R., HEİDELBERGER-LEONARD, I., KAKAR, S., ... & BÖHME, H. (2020). “Biography–A Play?” *Poetologische Experimente mit einer Gattung ohne Poetik*, Vol: 47.
- BOZANİCH, S. (2013). *Masculinity and Mobilised Folklore: The Image of the Hajduk in the Creation of the Modern Serbian Warrior*, Bachelor of Arts, University of British Columbia, 1-102.
- BROWN, K. (1998). *Burek, Da! Sociality, Context and Idiom In Macedonia and Beyond, Everyday Life İn Balkans*, Indiana University Press, 52-88.
- BUCHANAN, D. A. (2000). “Bartók's Bulgaria: Folk Music Collecting and Balkan Social History”. *International Journal of Musicology*, 55-91.
- BUCHANAN, D. A. (Ed.). (2007). *Balkan Popular Culture and The Ottoman Ecumene: Music, Image and Regional Political Discourse*, Scarecrow Press, 3-57.
- CERİBAŠIĆ, N. (1998). *Heritage of the Second World War in Croatia: Identity Imposed upon and by Music*, Music, Politics, and War: Views from Croatia, 109-130.
- ČVORO, U. (2016). *Turbo-Folk Music and Cultural Representations of National Identity İn Former Yugoslavia*, Routledge, 1-224.
- ÇAĞLAYAN, E. (2014). *Üsküp Türklerinde Çocuk Oyunları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- DESTANOV, E. (2016). *Doğu Makedonya Sözlü Geleneğinde Masallar Üzerine Bir İnceleme*, Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- DİZDAREVIĆ, S. (2013). “Bosna Hersek'te İslam Kültür ve Edebiyatının Gelişmesinde Mevlevilik'in Önemi”, *Znakovi vremena-Časopis za filozofiju, religiju, znanost i društvenu praksu*, (60), 257-272.
- DOJA, A. (2015). “From The Native Point of View: An Insider/Outsider Perspective on Folkloric Archaism and Modern Anthropology in Albania”, *History of the Human Sciences*, 28(4), 44-75.
- DOTLIĆ, D., & ŠEŠIĆ, M. D. (2008). *Greek Cultural Presence In Belgrade. Experiences From The Near Past And Perspectives For The Future*, Doctoral dissertation University of Arts in Belgrade. Center for Interdisciplinary studies, Université Lumière Lyon 2, Faculté d'Anthropologie et de Sociologie, 1-104.
- DUMNIC, Vilotjević, M. (2019). “The Relation of Music Archiving and Intangible Cultural Heritage in Serbia”, *Musicologist*, 3(2), 165-177.

- DUMNIĆ, M. (2018). *Mihailo Petrović Alas and Music. Mihailo Petrović Alas: The Founding Father of the Serbian School of Mathematics*, Belgrade, 113-118.
- DUSHI, A. (2019). "Towards the Paths of Developing a Discipline: Albanian Folkloristics in Kosovo", *Studia Ethnologica Pragensia*, (2), 9-23.
- EKİNCİ, K. (2007). *Bursa'da Yaşayan Mamuşa Türklerinin Halk Kültürü*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Sakarya Üniversitesi, 1-165.
- ERCAN, E. H. (2006). *Makedonyada Adak ve Ziyaret Yerleri*, Ege Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1-211.
- EROĞLU, E. ve KÖKTAN, Y. (2022). "Kosova'nın Prizren ve Gilan Şehirlerinde Yaşayan Türklerin Halk Kültüründe Evlenme", *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, sayı.29, 101-115.
- YAĞCI, G. (2016). *Kosova'da Yayınlanan İmza Dergisi'nin Halk Bilimi Açısından İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Gazi Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, 1-136.
- HADŽIMUHAMEDOVIĆ, A. (2013). "Arhitektura etnosimulacruma i turbfolk potkultura: supstituiranje bosanskog kulturnog naslijeđa krivotvorinama". *Godišnjak Bošnjačke zajednice kulture*, Preporod, (1), 221-238.
- HAJDARPAŠIĆ, E. (2008). "Out of the ruins of the Ottoman Empire: Reflections on the Ottoman legacy in south-eastern Europe". *Middle Eastern Studies*, 44(5), 715-734.
- HERITAGE, S. I. B. (2016). "Humour, Horror And Fiction Simulacra In Bosnian Heritage Amra Hadžimuhamedovića". *The Importance of Place: Values and Building Practices in the Historic Urban Landscape*, 67.
- HUKIĆ, E. (2017). *Boşnak Baladlarında Türk Halk Kültürü Unsurları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Türk Edebiyatı, 1-120.
- HUSIĆ, A. (2017). *Bosna Hersek Seona Köyü'nün Halk Edebiyatı ve Folklor Ürünlerinin İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1-168.
- IVANOVA, R. (1999). *Once More About the Kosovo Epos and its Utilisation*, LIT Verlag, 181-195.
- İBRAHİM, N. (1997). *Vrapçiste ve Çevresi Türk Ağzı (Makedonya)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Ankara Üniversitesi, Ankara.
- JONCESKI, S. (2023). "Remembering Yugoslavia: Depictions of Trauma", *Cultural Memory, and Transnationalism in Three Post-Yugoslav Novels*, 1-65.
- JURIĆ, D. (2020). "Çanlardaki Müjdeciler: Koronavirüs Pandemisi Sırasında Batı Balkan Ozanlarından Umud Mesajları", *Folklorica-Slav, Doğu Avrupa ve Avrasya Folklor Derneği Dergisi*, 85-117.
- PERKOLA, K. (2022). "The Beginnings Of Research In Ethnomusicology And Historical Musicology In Kosovo: Background", *Research And Main Publications Research in Ethnomusicology In Kosovo*, 129-143.
- KADERLİ, Z. (2006). "Deliorman Türk Sözel Kültüründe Müzik Geleneği", *Türkbilig*, (11), 118-148.
- KADRİU, L. (2018). "The Transnational Family. Between Preserving the Old and Acquiring a New Way of Life", *Ethnologia Balkanica*, (21), 173-193.
- KADRİU, L., ve GEGA-MUSA, L. (2023). "Arbëresh songs on Scanderbeg as an Expression of Collective Memory, Longing, and Belonging", *Studia Ethnologica Pragensia*.
- KARASU, A. (2014). *Tarihsel Süreç İçinde Balkan Dillerinin Türk Dili ve Kültürüyle İlişkisi (Sırpça-Makedonca-Bulgarca)*, Yayınlanmamış Doktora Tezi Kocaeli Üniversitesi, 1-700.
- KAY, C., SALYS, R., MIKHAİLOVA, T., OSTERMAN, L., & RODD, L. (2014). "Contemporary Russian-Serbian Relations, Association for Slavic, East European, & Eurasian Studies", Washington

- KADRİU, L. (2018). "Is Flija Just A Food? Traditional Food As An 'Icon' of Cultural Identity", *Cultural Heritage in Migration*, 450.
- LAJÇI, D., KUQI, B., & KARJAGDIU, L. (2021). "Kosova'da Turizmi Geliştirme İşlevinde Rugova Bölgesinin Kültürel ve Kimlik Değerleri", *Çevre Yönetimi ve Turizm Dergisi*, 12 (3), 831-845.
- LEKA, S. (2016). "Some Theses on the Presence of the Sea and Maritime Culture in the Historical and Collective Memory in Albanian Popular Culture and Authorial Writing. Anglisticum". *Journal of the Association-Institute for English Language and American Studies*, 5(4), 17-30.
- LUCI, N. (2014). *Seeking Independence: Making Nation, Memory, and Manhood in Kosova* Doctoral dissertation Michigan of University, 1-295.
- LUGAR, P. B. (2005). *History and effects of the Kosovo Polje mythology, Doctoral dissertation*, Fort Leavenworth, KS: US Army Command and General Staff College, 1-112.
- MALINOV, Z. (2018). "The Influence of Serbian Ethnological Scientific Thought on the Development of Macedonian Ethnology", *Етнографски институт САНУ*, 2018, 101-116.
- MANERS, L. D. (1995). *The social lives of dances in Bosnia and Herzegovina: cultural performance and the anthropology of aesthetic phenomena*. University of California, Los Angeles, 1-24
- MHLONGO, Z. (2013). *'Hopa!': exploring Balkanology in South African popular culture*, Doctoral dissertation Wits University, 1-99.
- MUJADŽEVIĆ, D. (2021). "Ottoman History and the Islamic-Ottoman Cultural Legacy in Bosnia in the First Edition of the Encyclopaedia of Yugoslavia (1950–1971)", *Journal of Muslims in Europe*, 11(2), 240-262.
- MUKHERJEE, S., & ROY, M. (2022). "Feuding with modernity: Portrayal of gjakmarra or blood vengeance in Albanian popular culture", *Journal of European Popular Culture*, 13(2), 103-116.
- MURSIC, R. (2000). *The Yugoslav dark side of humanity: A view from a Slovene blind spot. Neighbors at war: Anthropological perspectives on Yugoslav ethnicity, culture, and history*, The Pennsylvania State University Press, 56-77.
- MUSLİU, A. (2021). *Defending the Boundaries: Understanding Identity and the Interpretation of the Events in the Vilayet of Kosova Between 1877-1880 Through Folk Music*, Yayınlanmamış Doktora Tezi Marmara Üniversitesi
- NAZIM, İ. (1998). *Vrapçište ve Çevresi Türk Ağızlarının Bazı Özellikleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Ankara Üniversitesi
- NENIĆ, I. (2013). "Discrete Cases: Female Traditional Music Players in Serbia", *New Sound-International Journal of Music*, (41), 87-97.
- MALTA MUHAXHERI, N. (2017). "Türkiye'deki Halk Bilimi Araştırmalarında Kosova Türk Halk Kültürünün Yeri", *Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 7(13), 110-128.
- OSTERMAN, L. O. (2019). "Enacting Pomak Belonging: Wedding Performance and Social Media in Post-Socialist Bulgaria", *Anthropology. Journal for Socio-Cultural Anthropology*, 6, 104-130.
- PALAMAN, N. (2005). *Sakarya'da Yaşayan Bulgaristan Türklerinde Geçiş Dönemleri (Doğum-evlenme-ölüm)*, Yayınlanmamış Sakarya Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi
- PETERS, K. A. (2005). "Contemplating music and the boundaries of identity: Attitudes and opinions regarding the effect of Ottoman Turkish contact on Bulgarian and Macedonian folk musics", *FOLKLORICA-Journal of the Slavic, East European, and Eurasian Folklore Association*, 10(2).
- PETRESKA, V. (2017). "Deaf Wedding": The Time in the Beliefs and Ritual Practices of the Female Folk Healers/Wizards. *Гласник Етнографског института САНУ*, 65(2), 371-385.

- PETROVIĆ, I. (2016). "On Finding Homer: The Impact of Homeric Scholarship on the Perception of South Slavic Oral Traditional Poetry", *Homeric Receptions Across Generic and Cultural Contexts*, 37, 315.
- PETTAN, S. (2003). *Male, Female and Beyond in the Culture and music of Roma in Kosovo. Music and Gender: Perspectives from the Mediterranean*, The University of Chiago Press, 287-305.
- PROŠIĆ-DVORNIĆ, M. (2008). "Serbian Village Culture: The Meeting Point of American Anthropology and Serbian Ethnology". *Studying Peoples in the People's Democracies: Socialist Era Anthropology in South-east Europe. II*, 2, 353.
- RADULOVIĆ, N. (2023). "Voices Of The People In Letters. The Romantic Concept Of Folklore As Cultural Transfer Europe-Serbia/Serbia-Euro", *Cultural Transfer Europe-Serbia: Methodological Issues and Challenges*, 145.
- RICE, T. (2017). *Macedonia*, In The Garland Encyclopedia of World Music Routledge, 972-985.
- RİNGHEİSER, A. (2018). Narrative and Nationhood: The Battle of Kosovo, Doctoral dissertation, Boston College. College of Arts and Sciences.
- SANSOM, JA (1999). *Tartışmalı özgünlük, kimlik ve Anastenaria/Jane A. Sansom'un performansı*, Doktora thesis Adelaide University, 320-376.
- SAMSON, J. (2013). *Music in the Balkans* (Vol. 8). Brill press.
- ŠENTEVSKA, I. (2014). "Turbo-Folk as the agent of empire: on discourses of identity and difference in popular culture", *Journal of Narrative Theory*, 44(3), 413-441.
- SHEHU F. (2017). *Arnavutluk Guri-Bardhe Köyü Halk Edebiyatı ve Folklor Ürünlerinin İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Uludağ Üniversitesi 1-237
- SHEHU, F. (2011). "The Influence of Islam on Albanian Culture". *Journal of Islam in Asia (E-ISSN 2289-8077)*, 8, 389-408.
- SLAVESKI, S., ve POPOVSKA, B. (2016). "Culture as a resource in nation-building: the case of Macedonia". *European Quarterly of Political Attitudes and Mentalities*, 5(2), 46-55.
- SOLLIE, S. T. (2012). *Remembrance of the Ottoman Heritage in Serbia: A Field Study at the Ethnographic Museum in Belgrade*, Master Thesis Uppsala Univesrsity The Department of Peace and Conflict Studies, 1-81.
- STİPERSKI, Z., ve EJUPI, A. (2024). "Tracing the development of Kosovar and Albanian identities using urban toponyms". *Southeast European and Black Sea Studies*, 24(3), 537-557.
- SUGARMAN, J. (2017). "Examining provisions related to consent in the revised common rule". *The American Journal of Bioethics*, 17(7), 22-26.
- SULEYMAN, E. (2016). *Albanian and western national identity discourse in post-war Kosovo*. Master Thesis American University, 1-24.
- SVETIEVA, A. (2004). "Interview with Mr. Damjan Iskrenov and Mr. Shikir Bujukov from the Village of Kochan-Pomaks from Chech, Western Rodop Mountain". *EthnoAnthropoZoom/ЕтноАнтропозум*, (4), 212-225.
- UZELLİ, G. (1990). *Bulgaristan Türklerinde Gelenek, Görenek ve Giyim Kuşam*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- WALKER, A. M. From Guslars to Garašanin: Comparing the Influence of Oral Folk Literature on Croatian and Serbian National Movements from 1830 to 1865, Chiago Journal of History.
- VELİMİROVIĆ, D. (2008). "Region, Identity and Cultural Production: Yugoslav Fashion in the National Style", *Ethnologia Balkanica*, (12), 59-77.
- VELJACIĆ, S. (1966). *Sırp-Hırvat Diline Girmiş Olan Türk Maddi Kültür Unsurları*, Yayınlanmamış Doktora Tezi İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi
- VREKALIĆ, A. (2018). "The Dravsko proljeće Folklore Festival in Sopje", *Narodna umjetnost-Hrvatski časopis za etnologiju i folkloristiku*, 55(1), 39-65.

- XHAFERİ, G., FARİZİ, A., ve BAHİTİ, R. (2018). "Teacher'attitudes towards e-learning in higher education in Macedonia Case study: University of Tetovo". *European Journal of Electrical Engineering and Computer Science*, 2(5).
- XHANARI, L., ve SATKA, K. (2014). "Chronological Overview of Islamic Vocabulary in the Dictionaries of Albanian Language". *Educational and Social Research*, 77.
- KÖKTAN, Y. (2020). "Kosova- Gilan Türk Halk Kültüründe Doğum", *Türük: International Language Literature & Folklore Researches Journal, Uluslararası Dil Edebiyat Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, Vol 8, Issue 21, 114.
- ZAKIĆ, M. ve RANKOVIĆ S. (2017). "Current Music And Dance Practice Of Central Kosovo And Metohija: Transformations Since The 1990s", *International Journal of Music*, Belgrade, 35-51.
- ZDERO, J. (2008). Serb, Bosnian, and Yugoslav: The Bosnian Serb Intellectuals on the Road Towards a Multi-ethnic Identity, 1878-1914, Doktora thesis Western University
- ZDRAVKOVA DJEPAROSKA, S. (2020). "Macedonian Cultural Plurality at the Crossroads of the Balkans: Drama, Music and Dance", *In Arts*, 85.
- ZEMON, R. (2010). "History of Ashkali Identity", *Strasbourg, France: Interculturalism and The Bologna Process*, 1-4.
- ZİRRA, I. (2011). "A Balkan Millenarian Hobby-Horse Of Tales". *University of Bucharest Review. Literary and Cultural Studies Series*, (02), 49-55.